Europos LIETUVIS

Nr. 39(630). 1960. X. 6 — Londonas, 1960 metų, spalio mėn., 6 d. — XIV metai

KOLONIALIZMAS IR IMPERIALIZMAS

RAŠO J. Gutauskas

Neseniai Bukareste, rumunų komunistų partijos suvažiavme, Chruščiovas atsimetė nuo Lenino. Neva pasikeitusios sąlygos, ir karo su „imperialistais" galima esą išvengti. Atsisakė jis nenuoširdžiai, o tai geriau spręsti ne iš žodžių, bet iš poelgio. Chruščiovas atsisakė, be abejo, tik norėdamas nuraminti tą „kapitalistinį pasaulį", kuriam jis neseniai buvo pasakęs: „Mes jus palaidosim".

Idėjinė kova tarp dviejų pasaulių vyks ir toliau.

Kaip tai reikia suprasti?

Atominis ir raketinis apsiginklavimas su kėlė „baimės pusiausvyrą".

Dabartiniu metu tarpe atominio karo ir bendrų susinaikinimų galima padėti lygybės ženklą.

Dėl atominio ginklo buvimo beni artimiausiu laiku komunizmo ginkluotą užpuolimą ant Vakarų daro mažai tikėtiną. Tuo tarpu komunizmas turi ir taip didelių galimybių. Viena po kitos laisvę gauna kolonijos. Į šią naujai susidarančią tuštumą skverbiasi komunizmas.

Laisvojo ir komunistinio pasaulio jėgų santykis dabar išryškėja Azijoj ir Afrikoj. Komunizmas taip pat neslepia savo noro perkelti jėgų bandymą į pietų Amerikos erdvę. Tikslas aiškus: atkirsti šiaurės Amerikos, ypač vakarų Europos pramonę nuo žaliavų šaltinių. JAV ir Kanada turi nuosavų žaliavų ,nors kai ką ir įsiveža. Lėtas smaugimas gali būti mirties priežastis. Komunistai tai žino.

Beje apie kolonijas.

Dabar Vakaruose susidarė nuotaikos, jog Europa pergyvena „atgailaujančio kolonializmo" laiką.

Atvirai kalbant, atgailauti yra dėl ko. Kartu su gydytojais ir misionieriais į kolonijas atvykdavo ir pramonininkai ir paprasti nuotykių ieškotojai. Bet pastarieji, kaip taisyklė, atvykdavo pirmutiniai. Nuotykių ieškotojai ir pramonininkai ne visuomet būdavo iš pačių doriausiųjų.

Plačiosios masės užmiršta, kad „imperijos kūrėjų" įkandin atvykdavo administratoriai iš metropolijos į kolonijas, kurie beveik visuomet ir beveik visur (bent pradedant XIX amžium) gynė vietinius gyventojus nuo per didelio išnaudojimo privačių asmenų ir vietinių karaliukų. Gal būt, jie galėjo ir geriau apginti, bet faktas, kad vis dėlto jie gindavo.

Alžyre, Tunise ir Maroke prancūzai panaikino vergiją.

Praeitais metais, kai Rodezijos Federacijoj ir Nyasalande pasklido gandai, kad britų administracija pasitraukdama perduosianti visą valdžią vietiniams baltiesiems, juodukai susijaudinę vos nesukilo. Ar verta kalbėti apie kelius, mokyklas, ligonines kolonijose, baltųjų pastatytas!

Galvojama, kad baltajam kolonializmui yra už ką atgailauti, bet toli gražu ne už viską.

Vienok kolonijų išsilaisvinimas prasidėjo. Metropolijų gyventojai dėl to vargu ką praranda. Reikalas tas, kad su mažomis išimtimis kolonijos duodavo pelną privačioms akcinėms bendrovėms ir atskiriems asmenims. Bet apskritai tos kolonijos buvo nuostolingos. Nuostolius padengdavo metropolijos mokesčių mokėtojai. Nekuriais atvejais dėl kolonijų netekimo kolonialinės valstybės galėtų pasisakyti priežodžiu „Boba nuo vežimo, kumelei lengviau".

Įrodymai? Jų yra daug.

Anglija pradedant 1947 metais laikosi pa versti britų imperiją į britų tautų bendruomenę. Vis dėlto britų salų gyventojai gyvena neblogiau kaip prieš karą, dar net geriau. Bendras jos gamybinis lygis auga, tiesa, lėtai, bet auga.

Olandijoj, netekus Indonezijos, pragyvenimo lygis žymiai padidėjo.

Prancūzijos kolonialinė politika buvo labai nelaiminga. Pralaimėtas karas Indokinijoj. Tęsiasi karas Alžyre. Protektoratų netekimas Maroke ir Tunise. Afrikoj prancūzų imperija išvirsta į prancūzų tautų bendruomenę. Trumpai kalbant, užėjo saulėlydis (o gal ir žlugimas) prancūziškajai imperijai. Ir štai šio nedžiuginančio prancūziškos garbės paveiksle metinis gamybinis pakilimas buvo labai didelis.

Pagaliau štai Švedija ir Šveicarija kolonijų neturi ir neturėjo, o šių abiejų kraštų gyventojų pragyvenimo lygiui daug kas gali pavydėti.

Vakarų Vokietija žydi be kolonijų.

Trumpai kalbant, kolonijos reikalingos daugiau kaip žaliavų šaltinis.

Kolonialinė sistema reiškia, kad per privačius asmenis iš kolonijų perkamos žaliavos, o dar tenka išlaikyti administraciją ir armiją.

Ar vietos gyventojai laimės dėl kolonialistų pasišalinimo? Psichologiškai laimės. Baltojo žmogaus pasišalinimas juodukams taip pat malonus. Bet ar Nkrumos, Seku Ture, Lumumbos ir kitų administracija bus daugiau patyrusi ir žmoniškesnė kaip baltoji? Vargu, bent pirmaisiais dešimtmečiais.

Tuojau paskelbus nepriklausomybę Konge ir Somalijoj prasidėjo kraujo liejimas. Afrikoj dar nesusidarė tautos, tebevyksta vaidai tarpe genčių.

Be to, dauguma naujųjų valstybių negali išsilaikyti iš savų lėšų. Reikalinga pagalba. Reiškinys gana keistas: „išnaudotojai" išeina, o „išnaudojamieji" bejėgiai išsilaikyti, kad nereikėtų grįžti į pirmykštę padėtį. Tūlas pasakys, kad išnaudotojai apiplėšė kolonijas. Kaip apiplėšė? Argi belgai, atvykę į Kongą, išardė tuomet dar ten nebuvusias vario liejyklas arba prancūzai va kariniam Afrikos krante iškirto dar nepasodintas bananų ir kakavos plantacijas? Tai būtų nesąmonė!

Buvusioms kolonijoms teikiama pagalba, bet ji reikalinga teikti ir žmoniškumo sumetimais ir žiūrint savo naudos. Norint pirkti žaliavų, reikia jų gauti, todėl buvusiose kolonijose reikalinga taika ir ramybė. Ar sugebės juodosios vyriausybės laiduoti Juodajam žemynui taiką? Reikia manyti, kad jų pasiryžimai patys geriausi. Bet vyriausybės silpnos, be patyrimo, taigi valdyti joms teks genčių kivirčų aplinkoj. Gali prieiti iki anarchijos, iš anarchijos gi gimsta diktatūra, gali būti net raudonoji. Žinoma, naujosios vyriausybės skiepys demokratiją, bet ar pavyks? Padėti išgelbėti gali tik Vakarų talka.

„Kolonializmas", remiantis marksistine-leninistine sąvoka, nenutrūkstamai susietas su „imperializmu".

Bet įdomu būtų išgirsti, kaip aiškinamas toks „neišaiškinamas" reiškinys. Šių laikų „imperializmo" tvirtovė JAV, pasibaigus antrajam pasauliniam karui, neįvykdė jokių teritorinių aneksijų. Kita imperializmo citadelė — Anglija — ėmėsi likviduoti savo valdas. Prancūzija, Belgija, šiek tiek vėluodamos, daro tą patį.

„Tautų draugystės" ramstis, skelbėjas, „taikos be aneksijų ir kontribucijų" Sovietų Rusija vienus kraštus (Pabaltijį) prisijungė prie savo teritorijos, kitas suverenines valstybes pavertė protektoratais — rytų Vokietiją, Vengriją ir t.t.

Vėliau, kai Vengrijos žmonės pareikalavo atitraukti sovietinę kariuomenę ir atsisakyti nuo „Varšuvos sutarties", į Budapeštą įsibrovė sovietiniai tankai. Kai Tokio mieste prasidėjo demonstracijos prieš sutarties su Amerika sudarymą, prez. Eisenhoweris nusprendė nevažiuoti į Japoniją. Klausimas: kur gi čia imperializmas? O vis tiek gal Leninas buvo teisus — imperializmas gal ir aukščiausia kapitalizmo stadija.

Iš tikrųjų ar yra aukštesnė kapitalizmo stadija kaip komunizmas? Vietoj milijonų privačių savininkų, vietoj tūkstančių akcinių bendrovių iškyla tik viena akcinė bendrovė, viską valdanti, viską tvarkanti — komunistų partija. Pačiai akcinei bendrovei vadovauja valdyba — komunistų partijos prezidiumas.

Septynios DIENOS

DIEFENBAKER NEUŽMIRŠO IR PAVERGTŲJŲ

Kanados min. pirmininkas Diefenbaker J. Tautose smarkiai atsikirto Chruščiovui.

Ypač stipriai jis atsakė dėl kolonializmo, pažymėdamas, kad prancūzai nepriklausomybę po šio karo suteikė 17 sričių, su daugiau kaip 40 mil. gyventojų, o britai 14 kolonijų u 500 mil. gyventojų. „Kaip dėl Lietuvos, Estijos, Latvijos? Kaip dėl laisvę mylinčių ukrainiečių ir kitų Rytų Europos tautų?" Chruščiovas turįs duoti toms tautoms teisę laisvuose rinkimuose pasisakyti.

OBERLAENDERIS NEKALTINAMAS

Buvęs V. Vokietijos min. pabėgėlių reikalams Oberlaenderis buvo apšauktas kaltu už žydų žudymus 1941 m. Lenkijoje, Lemberge.

Valstybės gynėjas paskelbė dabar, kad nesą pagrindo jam kelti bylą.

NAGAS IMS Į NAGĄ

Indijos Nagas provincija būtinai nori pasiskelbti nepriklausoma.

Ten jau eilė metų vyksta partizaninis judėjimas, tos tautelės atstovai kiekviena proga kreipiasi į pasaulį, šaukdamiesi teisybės.

Dabar Nagas partizanai numušė Indijos karių transporto lėktuvą, ir todėl vyriausybė ruošiasi imtis griežtesnių priemonių.

PASIPRIEŠINIMAS PREZIDENTO PLANUI

Prancūzų parlamento gynybos komitetas grąžino prez. gen. de Gaulle pasiūlytąjį svarstyti planą Prancūzijai apsiginkluoti atominiais ginklais.

Komisija nori išklausyti karinių viršininkų ir specialistų nuomones, o apskritai toks planas prieštarautų Prancūzijos įsipareigojimams Šiaurės Atlanto paktui ir kitiems Europos junginiams. Dėl to pasipriešinimas jaučiamas ne vien tik komisijoje.

PRIEMONĖS DĖL BERLYNO

V. Vokietijos vyriausybė pranešė R. Vokietijos vyriausybei, kad nuo sausio 1 d. nustos galioti prekybinės sutartys.

V. Vokietijos vyriausybė pasiryžusi tartis dėl naujų sutarčių, bet su sąlyga, jei bus atstatytas normalus susisiekimas su Berlynu ir V. Vokietija.

NORI SUTAIKYTI DIDŽIUOSIUS

Nkruma, Nehru, Sukarno, Nasser ir Tito pateikė J. Tautoms rezoliuciją, kad susitiktų prez. Eisenhoweris ir Chruščiovas ir spręstų labiausiai visiems rūpimus klausimus.

BRITŲ MIN. PIRMININKO KALBA

Britų ministerio pirmininko Macmillan kalba J. Tautose, išskyrus komunistinius kraštus, visų buvo sutikta pritarimu.

Kalboje jis pasisakė už Hammarskjoldą, kurį Chruščiovas buvo puolęs, atmetė Chruščiovo puolimus prieš Vakarų kolonializmą kaip pasenusius, sovietų pasisakymus dėl V. Vokietijos išvadino reakcingais ir atsilikusiais, kviečė sudaryti specialistų komisiją nusiginklavimo klausimams svarstyti ir grįžti prie taikos dvasios.

Chruščiovas tarpais palydėjo kalbą šūkaudamas, mosuodamas rankomis ir kumščiais daužydamas stalą.

NE BORMANAS

Argentinoje buvo suimtas vokietis Flegel, kuris yra labai panašus į buvusį Hitlerio padėjėją Bormaną.

Paaiškėjo, kad suimtasis yra ne tik jaunesnis už Bormaną, bet ir žemesnis.

NEPRIKLAUSOMA NIGERIJA

Spalio 1 d. britai suteikė nepriklausomybę savo buvusiai Afrikoje kolonijai — Nigerijai.

Nigerija yra didžiausia Afrikos valstybė, turinti 35 milijonus gyventojų.

PASITARIMAI SU AMBASADORIAIS

Ryšium su dažnėjančiais R. Vokietijos valdžios trukdymais susisiekti su Berlynu, to miesto burmistras Brandt tarėsi su amerikiečių, prancūzų ir britų ambasadoriais Bonnoje.

CASTRO KALBOS TIK SANTRAUKA

„Pravda" ištisai paskelbė Dr. Nkrumos, albanų gen. Šehu kalbas ištisai, o Castro davė tik santrauką, nors su šiuo Kubos diktatorium Chruščiovas glamonėjasi New Yorke.

„JUODIEJI KOLONISTAI" KONGE

Plk. Mobutu įsteigtoji Kongo aukščiausioji taryba paskelbė, kad Lumumbos port felyje buvę rasti jo Rusijai ir Kinijai rašytųjų laiškų nuorašai. Laiškuose Lumumba prašąs ginklų ir savanorių.

Be to, buvę rasta Ghanos prezidento Dr. Nkrumos laiškų, kuriuose šis patariąs, kaip reikia kovoti dėl valdžios. Dėl to plk. Mobutu tarybos atstovai skelbia, kad „tam tikros Afrikos valstybės nori kolonizuoti Kongą".

ĮSAKYMAS PAŠAUTI LĖKTUVUS

V. Vokietijos gynybos ministerija išsiaiškino, kad R. Vokietijoj įsakyta pašauti vokiečių karinius lėktuvus, kurie per klaidą įskrenda.

Manoma, kad yra dar ir kitas įsakymas: pagauti ir nusivaryti lėktuvus į R. Vokietijos teritoriją.

SKYRYBOS IR GIMIMAI

(E) Vengrijos Sveikatos ministerijos duomenimis paskutiniais metais oficialių skyrybų buvo daugiau, nei gimimų. Praėjusiais metais Vengrijoje buvo užregistruota 187.681 skyrybos ir 151.183 gimimai. Ypač skyrybos padidėjo po 1956 metų, o gimimai vis eina mažyn.

MINTYS IŠ LIETUVOS

Noriu pasidalyti keleta minčių dėl neseniai laisvųjų Vakarų lietuvių spaudoje išspausdintojo „Laiško iš Lietuvos". Iš Lietuvos aš išvykau, tur būt, neanksčiau, kaip ir minėtasis laiškas, ir todėl galiu konkrečiais faktais papildyti ano straipsnio (laiško) autorių ir paryškinti kai kurias vietas.

Minėtojo straipsnio autorių reikia pagirti už kuklumą. Jis sakosi nepretenduojąs į didelį protą, neturįs komunistinės moralės savybių, nors už tai jo draugai ir nepagirtų, bet vis dėlto tai girtina. Bet užmojai jo tame straipsnyje vis tiek dideli. Jis pasiskyrė uždavinį sulyginti du mokytojus: Va karuose ir Lietuvoje, ir kad aplamai inteligentai Lietuvoje dirbą didelį tautinį darbą. Kaip svarus argumentas pateikiama tai, kad dideliuose miestuose krautuvių iškabos parašytos lietuviškai (ar toje krautuvėje lietuviškai susikalbėsi — autorius nutyli). Toliau — kiek daug išleidžiama mokslinių veikalų! O jau grožinė literatūra! Stebėtis reikia. Pagaliau vis dėlto, norėdamas padaryti objektyvias išvadas, autorius siūlo „padažyti dešrelę į garstyčias". Bet, žinote, man, kaip gerai pažįstančiam tą garstyčių skonį, atrodo, kad autorius čia pataikė į kitą gana malonų padažą. Aš, matyti, dar menkesnio proto, nes tokios problemos nesiryžčiau spręsti iš tokios padėties, kaip kad autorius. Aš reikalą dažyčiau štai į kokias garstyčias.

Jeigu Lietuvoje mokytojas moko vaikus rašto, pažinti savo kraštą, savo tautą, tai su kokiu jis pašaukimu tai beatliktu, jis dar neatitiks tokių reikalavimų, už kuriuos rašoma į laikraštį. Jei mokykloje nebus šimtu procentų (bent popieriuje) pionierių ar komjaunuolių, jeigu kas nors iš mokinių lanko bažnyčią, tokį mokytoją kolchozan kiaulių šerti išvaryti, o ne į laikraščius rašyti reikia. Labai gerai pažinau Betygaloje mokytoją Bakaną, kuris turėjo beveik 30 metų darbo stažą. Tai buvo mokytojas, kokių reta. Kaip atsidavęs jis dirbo, bet nemokėjo į pamokų turinį įpinti nieko komjaunuoliškai skambančio. Gal pagalvosite, kad tai nedidelis trūkumas? Didelis; po kelių metų, kai jį taip ir nepasisekė „išmokyti" mokyti, jis buvo pasiųstas į Milašaičių kolchozą kiaulių fermos vedėju. Tai daugiau atsakingas darbas. Kitus pažįstamus Raseinių apskrities mokytojus, kaip Bartkienę, Teišerskienę, Klimaitį, Urboną, Būdą ir kitus pasiuntė dar toliau ir su didesne misija — apgyvendinti retai gyvenamus Lenos bei Jenisiejaus baseinus. Apie kokius gi tada mokytojus rašo laikraščiai? Apie tokius, kurie moko būti pionieriumi, laisvu laiku suaugusiems aiškina religijos reakcingumą, o rašto mokslas tai tik priemonė toms idėjoms skleisti. Pažįstu daug mokytojų, kurie tai laiko nelyginant mada. Kada negirdi „kas nereikia", jis ir sąmojingą repliką esamajai sistemai lepteli, ir vaikams gana teisingų minčių pasako, ir, anot straipsnio autoriaus, į bažnyčią nueina. Bet susirinkimuose jis iki pamėlynavimo šaukia apie jau minėtųjų antireliginių teiginių negindčiamumą. Ar jis bus prisiplakėlis, ar kitaip charakterizuosime, bet jis populiarus, ir tokių dauguma. O juo geriau jis kalba, juo gražiau pats sau meluoja, juo jis labiau giriamas.

Viena smulkmena: autorius sako, kad „negalima nusiskųsti, kad inteligentas mažai uždirba". Konkrečiai pradžios mokyklos mokytojas, išskyrus mokesčius, gauna 450, o su jais — 500, toliau daugiau, o gimnazijos direktorius kartu su pamokom — 800 rublių. Vyriškas paprastas kostiumas kainuoja per 1.000 rublių, o geresnis iki 2.000. Motociklas — 5.000, automobilis — 60.000. Manau, kad komentarai nereikalingi.

Literatūroje ir visose mokslo šakose viskas daroma nuosekliai. Jeigu tuojau po karo iš bibliotekų buvo išimti Vaižganto, Kudirkos, V. Krėvės-Mickevičiaus, Valančiaus ir kitų raštai, kaip žalinga literatūra, tai dabar jau sakoma, kad šių laikų inteligentas, išauklėtas komunizmo dvasioj, yra pajėgus „reakcingus" veikalus vertinti kritiškai, ir jie išleidžiami. Štai, užsieniečiai, žiūrėkite, mes vertinam ir tokį rašytoją, kaip Krėvę-Mickevičių! Anuomet „Tiesoje" net verkėme, kad jis suklaidintas turės baigti savo amžių kaip ir Dr. Bagdonas, Amerikos senelių prieglaudoje. Mes išleidžiame Vaižgantą, Maironį, Donelaitį. Bet ar tam išleidžiame, kad jais didžiuotumės? Ne! Tam yra kur kas geresni rašytojai, kaip: Mickevičius-Kapsukas, Janonis. Iš ankstyvesnių, tiesa, pastebimesnių nėra, bet už tai paskiri Biliūno, Žemaitės, Vienuolio ir kitų rašytojų raštai, arba straipsniai, kuriuose pasisakoma už kairumą, vertinami kaip jų pažiūrų išraiška, o kita jų kūryba neatspindi darbo žmonių kovos dėl to, kad jie, rašytojai, tada nepažino Lenino, Marksо ir todėl, nesant iš ko pasimokyti, patys skendo tamsoje. Taigi, kaip ir mokytojai, moko vaikus „Darvinizmo pagrindų" „dėl mados". Taip ir šių dienų inteligentas skaito jau minėtuosius Vaižgantą ar Kudirką, patys juos supranta, ne mūsų reikalas kaip, bet garsiai vertina tik palygindami su Kapsuku ir Janoniu ir pabrėždami jų „pažangiąsias" mintis paskiruose kūriniuose. Apie istorijos faktų iškraipymą vadovėliuose čia, Vakaruose, yra gerai žinoma, ir todėl kartoti nėra prasmės.

Autorius iš viso nutyli apie Lietuvoje vedamąjį kultūros, mokslo ir meno kursą — „nacionalinį savo forma ir socialistinį savo turiniu". Lietuviškais ornamentais ar juostomis papuoštais viršeliais rasi ir Lenino ar Engelso raštus, ar Markso „Kapitalą" ir Donelaičio „Metus", ir Chruščiovo tezes apie kukurūzų maistingumą. Galima sapalioti kas bepakliuvo, taukšti bet ką, svarbu, kad lietuviškai, kad atitiktų jau minėtąjį principą. O štai šiame, atsiprašant, jovale straipsnio autorius mato nuverstus kalnus lietuvybei ugdyti.

Ir pagaliau autorius puola tvirtinimą, kad „jeigu išleistų, iš Lietuvos visi išvažiuotų". Jo tvirtinimu, iš Lietuvos išvykę lietuviai jos išsižadėjo. Pasakyk, gerbiamasai, kas išsižadėjo, ar tas, kuris nevaržomai gali kalbėti tikrą lietuvišką tiesą, kad ir ne Lietuvoje, ar tas, kuris, tur būt, iš meilės Lietuvai ploja katučių „Tarybų Lietuvos dvidešimtmečio" garbei. Išvažiuotų, mielasai, gal ne visi, bet dauguma. Ir išvažiuotų ne tam, kad išsižadėtų, o tam, kad galėtų kovoti už jos išlaisvinimą iš patogesnių pozicijų. Kad vėl grįžtų į ją laisvą.

K. Jurgaitis (ELI)

MINŲ LAUKAI SPROGDINAMI LIETUVIŲ RANKOMIS

(E) Toli nuo gimtinės, Baltarusijos teritorijoje, karo tarnybą atlieka leitenantas Vytautas Bubelis, grandinis Antanas Savickas ir eilinis Antanas Raulinavičius. Jiems teko atlikti vieną pavojingiausių uždavinių: apvalyti laukus nuo po karo užsilikusių minų. Kas gali būti lengvesnio, kaip žarstyti žarijas svetimomis rankomis! Štai, be abejo, Kremliaus karinė vadovybė žino, ir už tai pavojingų uždavinių atlikti ji siunčia „užsieniečius" (kalbamas atvejis liečia mūsų tris tautiečius). Kaip praneša „Krasnaja Zvezda", Baltarusijoje išminuota per 40 kv. kilometrų ploto. Už visa tai TS AT-bos prezidiumas 1960 m. rugpiūčio 16 d. įsakymu apdovanojo leitenantą Bubelį Raudonosios žvaigždės ordinu. Savickas ir Raulinavičius apdovanoti medaliu „Už kovinius nuopelnus".

LAIŠKŲ FOTOGRAFAVIMAS

(E) Paskutiniu metu Rumunijoje sustiprinta užsienio laiškų cenzūra. Laiškai asmenų, emigravusių Izraelin, adresatams duodami tik su sąlyga, kad šie sutinka cenzūros biurui pateikti laiškų foto kopijas.

PASAULYJE

— Prancūzų daktarai ir tyrinėtojai priėjo išvados, kad rūkymas turi ryšio su plaučių vėžiu (labiausiai cigarečių rūkymas, mažiau pypkės ir cigarų).

— Rytų Londono daržininkas išarė nuo karo metų likusią nesprogusią bombą.

— Didėjant krašte gansterizmui, Ghana uždraudė rodyti kriminalines filmas.

— J. Tautos šįkart nariais priėmė Kiprą ir 13 Afrikos naujų valstybių.

— D. Britanijoje per liepos mėn. kelių nelaimėse žuvo 634 asmenys.

— Kipro salos respublikos prezidentas arkiv. Makarios pareiškė, kad jis nesąs pasiruošęs pakęsti terorizmo.

— Airis kasdien suvartoja 3.500 kalorijų (naujazelandietis 3.430, danas 3.350, anglas 3.260, australas 3.200, šveicaras 3.180, kanadietis 3.110; Indija 1.800, Pakistanas 2.010, Turkija 2.890, Formoza 2.330, Japonija 2.200).

— Afganiečiai buvo užpuolę Pakistaną.

— Chruščiovas pareiškė, kad jis šauksiąs suinteresuotų kraštų atstovų susirinkimą J. Tautų Konstitucijai pertvarkyti.

— Garsusis amerikiečių pamokslininkas Billy Graham sako pamokslus Berlyno Tiergartene, ir jo pasiklausyti, nepaisydami savo valdžios pykčio, ateina vokiečiai iš R. Berlyno.

— Komunistinė Kinija paskyrė į Kubą ambasadorių.

— Pratt, ūkininkas, kuris šovė į P. Afrikos min. pirmininką, pripažintas nepilnapročiu.

— Filmų artistė prancūzė Brigitte Bardot buvo paėmusi per daug miegamųjų vaistų ir dabar gydoma ligoninėje.

— Dr. Barbara Moore iš Romos išėjo pėsčia į Londoną (1.200 mylių).

— Rusų Tass agentūra britų min. pirm. Macmillano kalbos davė tik santrauką, bet ir tos praleidusi svarbesnes vietas.

1940 M. LIETUVOS OKUPACIJOS ĮVYKIAI IR PRIEŽASTYS

SENI RUSIŠKI UŽSIMOJIMAI

IV.

Išskyrus trejetą nacinės priespaudos metų, tebesitęsiančioje sovietinėje okupacijoje Lietuva kenčia jau iš praeities pažįstamą rusiškąjį nelaisvės jungą. Todėl atskirai tenka kiek stabtelėti ties ankstesne sovietų Pabaltijo politika, kurią, prof. Rauch žodžiais, galima aptarti, kaip nuoseklų ir jėga paremtą mėginimą atgauti kraštus, kurių atsisakyti Sovietų Sąjunga buvusi priversta 1919-20 metais.

Šiuo požiūriu būdingas Molotovo pareiškimas, padarytas jau minėtame penkių valandų pasikalbėjime su Krėve. „Jeigu dar rusų carai, pradedant Jonu Baisiuoju, — kalbėjęs Molotovas, — siekė prasiveržti į Baltijos jūras, tai ne dėl savo asmeninių užgaidų, bet todėl, kad to reikalavo rusų valstybės ir tautos išsivystymo eiga. Būtų nedovanotina, jeigu Tarybų Sąjungos vyriausybė dabar nepasinaudotų proga, kuri gali kitą kartą nepasitaikyti. Tarybų Sąjungos vadovybė nutarė įjungti Pabaltijo valstybes į Tarybinių respublikų šeimą, savaime suprantama, kaip atskiras sąjunginės respublikas, garantuojant plačiąsias teises ir galimumus vystytis ir žydėti tautinėms kultūroms, tautiniams ūkiams ir gerovei".

Tą patį kiek kitokiais žodžiais Stalinas ir Molotovas yra pareiškę kitiems Pabaltijo valstybių vyrams. 1939 m. spalio 2-3 d. d. priimdamas Latvijos užsienių reikalų ministrą Munters, atvykusį pasirašyti savitarpio pagalbos sutarties, Stalinas kalbėjo: „Karas siaučia, ir mes turime rūpintis savo saugumu. Petras Didysis pasirūpino tuo, kad būtų laimėtas priėjimas prie jūros. Dabar mes neturime išėjimo. Mes norime užsitikrinti patys uostų naudojimą, kelius į tuos uostus ir jų gynybą. Sakau jums atvirai: pasidalijimas interesų sferomis jau įvyko... Kai dėl Vokietijos, tai mes galėtumėm jus okupuoti".

Kiek anksčiau (IX.23) panašia proga Estijos užsienio reik. ministrui Selter Molotovas sakė, jog Sovietų vyriausybė nemananti apsiprasti su esamąja padėtimi prie Baltijos jūros ir niekad rimtai nemaniusi. Tokia padėtis jai buvusi primesta 1919 metais, tačiau dabar ji esanti pakankamai stipri padėčiai peržiūrėti.

Negalima užmiršti, jog carinė Rusija, kurios tiesioginė paveldėtoja yra Sovietų Sąjunga, Pabaltijo kraštus laikė savo dalimi. Net kilus pirmajam pasauliniam karui, ji nemanė daryti kokių nuolaidų ar suteikti autonomiją. Bolševikams paėmus valdžią, senosios Rusijos likučiai užsienyje toliau atkakliai laikėsi to paties nusistatymo ir kurį laiką veiksmingai kliudė Pabaltijo valstybių nepriklausomybių pripažinimą. Dėl jų opozicijos Pabaltijo klausimas nefigūravo Paryžiaus taikos konferencijoj. Sudarius komisiją Pabaltijo klausimams, Rusų politinė konferencija savo notoje (1919. V.24) konferencijai pabrėžė, jog Rusija negalinti atsisakyti Pabaltijo kraštų dėl geografinių, ūkinių ir strateginių priežasčių, nebent galėtų pripažinti autonomiją, kuri ir taip jau buvo po vasario perversmo Kerenskio suteikta Estijai ir Latvijai.

Šiuo klausimu bolševikų taktika skyrėsi. Pirmiausia jie laikėsi Lenino nurodymo pripažinti visoms Rusijos tautoms teisę laisvai apsispręsti, net atsiskirti, t.y. sudaryti savo nepriklausomas valstybes. Tačiau negali būti pamiršta, jog Lenino supratimas yra dialektinis, būtent, tuo pačiu teigiamą teisę neigiantis vardan tarptautinės klasinės vienybės. Jis ir pats yra pabrėžęs reikalą traukti kitas tautas į bendrą, galimai didesnę varguomenės (proletariato) valstybę, kurioje tautos būtų suliedintos. Praktiškai toji valstybė buvo Rusija.

Amerikietis S.W. Page savo studijoje „Leninas, tautinis klausimas ir Pabaltijo valstybės" (1948) teisingai sako, kad leninė ideologija nuo pirmųjų bolševizmo įsigalėjimo dienų pasirodė patogus įrankis senajai rusų veržlai pridengti. Po spalio perversmo (1917.XI.15) buvo paskelbta Rusijos tautų teisių deklaracija. Tačiau jeigu anksčiau Rusijos tautų išsivadavimo iš tautinės priespaudos sąjūdis bolševikų buvo laikomas teisėtu, tai dabar jis buvo galutinai užantspauduotas „buržuaziniu" ir „kontrarevoliuciniu". Jeigu Pabaltijo valstybės nesusilaukė kitų Rusijos „pakraščių" likimo, tai tik todėl, jog bolševikams tuo metu grėsė per daug pavojų iš lauko ir viduje. Svarbi buvo ir ta aplinkybė, kad Lietuva ir dalis Latvijos buvo okupuotos vokiečių ir neprieinamos.

Tik aplinkybių verčiami Lietuvos Brastos derybose su vokiečiais bolševikai 1918 m. kovo 3 d. atsisakė Lenkijos, Lietuvos ir Kuršo. Pasakojama, jog dėl to vienam rusų derybininkui net ašaros byrėjusios. Kiek vėliau (VIII.27) jie atsisakė Latvijos ir Estijos. Tačiau netrukus, vokiečiams kapituliavus, viską atšaukė. XI.13 sovietai paskelbė sutartis su vokiečiais negaliojančiomis ir pradėjo brautis į Pabaltijo kraštus. Veikiai buvo užimta didžioji dalis Estijos. XII.8 buvo pripažinta sovietinė Estija, o XII.22 sovietinė Latvija ir Lietuva. 1919. I.2 bolševikai užėmė Rygą, po trijų dienų įžygiavo Vilniun. Raudonąją armiją sekė bolševikinės vyriausybės. Tačiau karinis sovietų žygis į Vakarus nepavyko. Tada dialektinės švytuoklės pagalba politika vėl buvo atsukta atgal, laikinai susitaikant su Pabaltijo valstybių nepriklausomybe.

1920 metais pasirašytosios taikos sutartys sudarė SSSR ir Pabaltijo valstybių santykių pagrindą ištisą dvidešimtmetį. 1926. IX.28 nepuolimo sutartimi Sovietų Sąjunga patvirtino tolesnį taikos sutarties su Lietuva galiojimą. Tuo pačiu abi pusės įsipareigojo „gerbti viena antros suverenumą bei teritorinį integralumą ir neliečiamybę", o taip pat „susilaikyti nuo bet kurių agresijos veiksmų", o konflikto atveju, nepasisekus jį išspręsti diplomatiniu keliu, „skirti taikomąsias komisijas". Šita sutartis 1931.V.6 buvo pratęsta penkeriems metams, o terminui nepasibaigus pratęsta iki 1945.XII.31. Tačiau tai buvo tik politinių aplinkybių sąlygojami veiksmai. Kiek jie buvo nuoširdūs, parodė 1940 metų įvykiai.

V.

Daug platesnis ir sudėtingesnis klausimas būtų panagrinėti prieš dvidešimt metų įvykdytosios ir tebetęsiamosios okupacijos padarinius. Lyg tyčia, tiek savojoje, tiek kitataučių raštijoje šiuo klausimu mažiausiai parašyta. Neketinome to nė šiame rašinyje paliesti. Tarp daugelio nelemtų okupacijos padarinių pats fatališkiausias, atrodo, yra tas, kad laisvę mylinti tauta vergijoje negali atsiduoti taikios kūrybos darbui, bet turi visas pajėgas skirti alinančiai kovai — gintis, priešintis, nepasiduoti.

Dvidešimt metų Lietuva neša okupacijos jungą. Dvidešimt metų vyksta lietuvių kova už laisvę. Pamažu ataidi atbalsiai naujausių žygių, kuriais rašoma lietuviškojo pasipriešinimo okupantams istorija.

Šioje istorijoje mes nesame stebėtojai, kaip šioje apžvalgoje buvau dėstymo metodikos verčiamas būti. Esame jos dalyviai. Kiek sąmoningi ar nesąmoningi, kiek veiklūs ar neveiklūs, kiek ryžtingi ar ištižę — tai priklauso nuo faktinės mūsų kiekvieno padėties atskiru momentu. Tačiau visi, kurie neišsigynėme savojo lietuviškumo, esame kovojančios tautos nariai.

Kaip sąžinė negali nurimti, kol atsiteisimas nenuplauja kaltės, taip ir mes negalime nurimti, kol nebus atitaisyta Lietuvai okupacijos skriauda.

Rusų bolševikų okupacija sugrąžino mus atgal į Prano Vaičaičio laikus, todėl su įsitikinimu kartojame jo įkvėptus žodžius:

„Ateis diena, bet paskutinė,
žiūrėsim, garbę kas atims:
ar truks lietuviška krūtinė,
ar stips maskoliaus pasiutims?" —

Mokslo akademijos statybos ir architektūros rūmai

(E) Rugp. 30 d. Vilniaus radijas pranešė, kad Kaune, Petrašiūnuose, užbaigti statyti Respublikos Mokslo Akademijos statybos ir architektūros rūmai.

Politechnikos institutas

(E) Šiemet Politechnikos institutan priimta 1.010 pirmakursių. 540 studentų mokysis vakariniuose fakultetuose, neatsitraukdami nuo gamybos.

Prof. K. PAKŠTAS

(E) Rugsėjo 11 d. JAV mirė prof. Kazimieras Pakštas. Gimęs 1893 m. Užpaliuose. 1918 m. gavo Fordhamo, New Yorke, sociologijos fakulteto diplomą; 1923 m. gavo Šveicarijoje doctor philosophie naturalis laipsnį. Profesoriavo Lietuvos, Latvijos ir JAV universitetuose. Nuo 1925 iki 1939 m. profesoriavo Lietuvos universitete, nuo 1928-1931 m. profesoriavo Latvijos universitete, nuo 1939 m. Kalifornijos universitete ir paskutiniu metu jis profesoriavo Ohio universitete.

Yra parašęs daug veikalų iš įvairių mokslo sričių.

Nuo 1916 iki 1918 m. buvo Tautos Fondo Amerikoje generalinis sekretorius. Yra buvęs eilės Amerikos laikraščių redaktorius. Buvo Ateitininkų Federacijos vadas, Lietuvos Geografinės Dr-jos pirm., Lietuvių-Švedų Dr-jos pirm. Taipgi nuo 1950 m. buvo Vidur. Europos krikščionių demokratų unijos vicepirmininkas ir Vid. Europos Federacinio klubo Pittsburge pirm.

Prof. K. Pakštas buvo viena dinamiškiausių lietuviškos visuomenės asmenybių. Jo visos veiklos centre visada buvo lietuvių Tauta bei jos tautiškumo išlaikymas tremtyje. Nujausdamas Lietuvai pavojų dėl jos geografinės-politinės padėties, jis propagavo mintį perkelti dalį lietuvių tautos į saugesnę vietą. Lietuvos išeivijai antrąją vietą paskutiniu metu jis buvo numatęs Hondūrą.

MIRĖ DR. JONAS PAPLĖNAS

(E) Rugsėjo 12 d. Čikagoje mirė Dr. Jonas Paplėnas. Gimęs 1906 m. Valkininkuose. 1940 m. Vilniaus universitete gavo ekonomisto diplomą. 1948 m. Vokietijoje gavo ekonominių mokslų daktaro laipsnį. Bendradarbiavo lietuviškoj spaudoj. Lietuvių enciklopedijoje rašė ekonominiais ir socialiniais klausimais.

RADIJO VALANDĖLĖ APIE LIETUVĄ

Urugvajus

(E) Nuo rugpiūčio mėn. pradžios kiekvieną šeštadienį 20.30 val. iš Radio Independencia girdėti Lietuvos vardas, Lietuvos praeitį ir dabartį liečiančios kalbos, daugiausia ispanų kalba. Kalbų protarpiais duodama lietuviškos muzikos ir dainų.

Reikia pasveikinti jaunus Urugvajaus lietuvius su J. Vaštaku priekyje, kurių pastangomis ir rūpesčiu įsteigtas šis lietuviškas radijo pusvalandis.

„20 metų Tarybų Baltijai"

(E) Vilniaus radijas praneša, kad tokia antrašte Maskvoje rugsėjo 19 d. centrinėje parodų salėje atidaryta Lietuvos, Latvijos ir Estijos dailininkų kūrinių paroda. Atidarant kalbas pasakė TS kultūros min. Furceva, dailininkų s-gos sekr. Gerasimovas, Dailės akad. prezidentas Johansonas, RFSR dail. s-gos sekr. Sierovas ir Pabaltiečių dailininkų s-gų atstovas (lietuvis Kuzminskis).

Politinis švietimas

(E) Kalvarijos rajone plečiamas politinio švietimo, t.y. komunistinės propagandos, tinklas. Iki šiol pareiškė norą dalyvauti 900 žmonių.

Panašiai plečiamas politinio švietimo tinklas ir Šiauliuose. Šiemet čia mokysis 5.000 žmonių.

Vakarinis Marksizmo-leninizmo universitetas

(E) „Tiesa" praneša, kad šiais metais į Kauno vakarinį Marksizmo-leninizmo universitetą priimta 450 klausytojų; didesnę dalį klausytojų sudaro komunistai ir komjaunuoliai.

1863 metų sukilimo dokumentai

(E) Lenkijos laikraštis „Swiat" rugp. 21 d. nr. rašo, kad Vilniuje rasti dokumentai, liečią 1863 metų sukilimą. Jų tarpe surasti sukilimo įsakymai, išleisti sukilimo vadų — Konstantino Kalinausko ir Valerijaus Vrubliausko.

Šimtas metų Viekšnių vaistinei

(E) Šiemet Viekšnių vaistinei sukanka šimtas metų, o vaistinės vedėjui Juozui Aleksandravičiui 35 metinės darbo jubiliejaus. Viekšnių vaistinės sienoj iškabinta memorialinė lenta, kurioje įrašyta: „Šiame name 1860 m. liepos 17-30 d. įsteigta Viekšnių vaistinė".

NAUJAI GAUTA!

V. Ramonas — Miglotas rytas —14 šil. 8 p.
A. Maceina — Didžioji Padėjėja — 20 šil.
V. Alantas — Tarp dviejų gyvenimų — 33 šil.
M. Vaitkus Keturi Ganytojai — 14 š. 8 d.
Šventas Dieve — maldaknygė — 25 šil. 8 d.
A. Gustaitis — Algis Trakys ir taksiukas Šleivys — vaikams — 14 šil. 8 d.
Alšėnas — Maži žodžiai/Dideli darbai — 11šil. ir 7 šil. 4 d.
„Žalgirio mūšis" (paveikslas) — 5 šil.
Sibire ranka parašyta maldaknygė lietuviškai, įrišta — 7 šil. 4 d., angliškai - lietuviškai — 3 šil. 9 d.
Ilgo grojimo plokštelės „Dainos iš Lietuvos" — 43 šil. 6 d. „Per Lietuvą" — 45š.

Rašyti:
DAINORA, 49, Thornton Ave, London, W.4

A. JONYNAS

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

(SATYRINĖ APYSAKA)

16.

Viršininkas dar kartą bergždžiai pabandė pasisodinti šeimininkę prie savęs, dar kartą papyko už nevaišingumą.

Po kitos taurelės Bildžiaus dėmesį patraukė daili, neaukšta krosnelė. Jis garsiai pasidžiaugė, kad štai prie šios krosnelės galima būtų suruošti puikiausias kojų kilnojimo varžybas. Įsismaginęs, visuotinio pasisekimo apsvaigintas, Algis Trinkūnas netruko išpasakoti, kaip vakar jie varžėsi šioje ypatingoje sporto šakoje, kaip gražuolė Angelina net sijonėlį nusimetusi ir kaip vis dėlto varžybas laimėjęs jis, nors ir šiandien jam dar tebeskaudą šakymą.

— Na, na, — supyko Bildžius dėl per didelio savo šoferio atvirumo, — tu, Algi, bent kiek prikąsk liežuvį! Jei visi šoferiai taip viską pasakotų, tai velnias žino, kas čia būtų... Kaip kokia boba...

Kojų kilnojimo varžyboms pasipriešino direktorius Jonaitis. Lyg tai rimtai, lyg tai juokaudamas, jis pareiškė, kad bute visai neseniai padarytas remontas ir negalima, esą, braižyti sienų.

Vėl užstalėje išseko linksmumo šaltinis. Nejaukios tylos slegiami, svečiai graibstėsi anekdotėlių, bandė pasakoti ką nors juokingesnio, atsargiai, drovėdamiesi spaudė vieną kitą riebesnę istorijėlę. Bet linksmybė sukiojosi kažkur apie langus, nerasdama įėjimo į kambarį. O čia dar, lyg tyčia, viršininką užpuolė toks žagsėjimas, kad jis turėjo išeiti į kiemą. Ir šeimininkams ir svečiams pasidarė nesmagu.

— Gal mes čia per daug blevyzgojam, — paklausė šoferį Trinkūną vienas iš svečių, prieš valandėlę bandžiusių pralinksminti viršininką senu anekdotu.

— Fui, ne! — griežtai užprotestavo Algis, — jis mėgsta blevyzgas ir labai nemėgsta, kai žmonės negeria... Šiandien jau jis man kelis kartus merkė... O! Kalbėkit drąsiai...

Šeimininkas išėjo kieman pasižiūrėti užtrukusio viršininko. Likusieji, pasinaudodami tarpuvaldžiu, išmetė dar po taurelę. O viršininkas vis negrįžo.

— Na, — nusprendė Trinkūnas, —dabar jau važiuosim. Jam jau čia nepatiko... Jam visada taip: nepatiks kas nors ir — važiuojam vidurnakty girti...

Šoferis teatrališkai susiėmė galvą rankomis ir sudejavo:

— Treti metai šitaip lakiojam!.. Ir vis dar gyvi... Bet jau greitai bus kapiec! Ir jį užmušiu ir pats užsimušiu...

Neaukšta apskrita Bildžiaus figūra išniro duryse.

— Važiuojam, Algi! — sušuko viršininkas pabrėžtinai garsiai. — Čia mūsų nemyli! Čia viskas eina pagal to pasipūtėlio Jonaičio dūdą...

Svilinantis viršininko žvilgsnis nuslydo šeimininkės liemeniu, o paskui akimirksniu perbėgo likusiųjų svečių veidus.

— Negerbiat valdybos — žinokitės! — metė jisai jau iš kito kambario.

— Ar aš nesakiau? — atsiduso šoferis. — Visuomet šitaip...

Visi šeimininkų ir svečių įkalbinėjimai ir apgailestavimai ėjo vėjais. Netvirtomis kojomis strapaliodamas apie mašiną, Bildžius svaidė kieme rūsčias frazes:

— Vaikšto, mat, užrietęs nosį... Rimtuolį vaizduoja...

— Žinai, kas tu, Jonaiti, — kreipėsi jis į direktorių. — Uodega tu! Veršio uodega! Štai kas tu! Važiuojam, Algi!..

NAKTINĖ APŽIŪRA

Seniai Algiui Trinkūnui beteko matyti savo viršininką tokį piktą. Keletą kilometrų jis važiavo, nesiliaudamas keikti direktorių Jonaitį — užriestanosį ir pasipūtėlį, kuriam nereikėję gauti ne tik vėliavos, bet ir pliko koto. Tokiam žmogui vieta tik kur nors cirke, meškų tramdytoju... Bet juo labiau mašina tolo nuo Jonaičio namų, juo pastebimiau audros debesis slinko nuo direktoriaus ant šoferio galvos. Algis Trinkūnas irgi suspėjo šį vakarą pasiekti viršininko kepenis.

— Pliurpa tu, boba išplerzėjusi, ilgaliežuvi, — laipsniavo Bildžius. — Nieko tu nesupranti, nežinai, nei kur kalbėti, nei ką kalbėti... Tokiems pasipūtėliams, davatkoms jis, mat, pasakoja apie kojų kilnojimą... Iširėlis, keverza...

— Taigi jūs, draugas viršininke, pats pradėjote, — bandė pasiaiškinti šoferis.

— Aš pradėjau? — suriko Bildžius. — Aš pradėjau! Och, tu, minkštakiauši, uodega tu! Aš tik pasiūliau varžybas, o tu išpliurpei, išpasakojai viską, kas buvo... Ką tie šventuoliai pagalvojo?..

Žodis po žodžio jiedu susikirto nebejuokais. Bildžius pradėjo tituluoti savo šoferį tokiais vardais ir vardeliais, nuo kurių ir pačiam lėčiausiam žemaičiui būtų užkaitęs kraujas. O ką jau bekalbėti apie Algį Trinkūną — laisvos Perlojos respublikos sūnų, tikrų tikriausią dzūką, kurio kraujuje daugiau ugnies negu proto. Kai tik viršininkas išsitraukė iš kišenės nelemtuosius išblaivinimo įstaigos popierėlius, kai tik pradėjo juos kaišioti Algiui panosėn, grasindamas jį suraityti kaip šiltą vilną, Trinkūnas nebeištvėrė. Visa jėga jis užgulė stabdžius, su laikė mašiną ir tvirta dešine išplėšė iš viršininko rankų baisiuosius argumentus. Bildžius įtužo. Abiem rankom griebė šoferį už švarko atlapų. Algis išsiveržė ir iššoko ant kelio. Viršininkas išnėrė pro kitas dureles. Dabar jiedu stovėjo ant apšviesto plento vienas prieš kitą, pasišiaušę ir sugniaužę kumščius. Dar akimirka — prasidės tokios įspūdingos ir nesudėtingos varžybos, kurios mis dar mūsų seneliai, bernais būdami, sėkmingai išspręsdavo visus ginčus. Laimei, Bildžius susivaldė. Šiaip ar taip paėmus, Trinkūnas buvo ir aukštesnis, ir jaunesnis, ir vikresnis. O, be to, tuščiame kelyje ne tik viršininko, bet ir paties ministro niekas neapgintų nuo pasileidusio šoferio.

Bildžius staiga pasisuko ir nužingsniavo keliu tolyn nuo pagundos. Jis vaikščiojo pirmyn ir atgal, nervingai gniaužydamas kumščius, sunkiai alsuodamas ir labai lėtai atgaudamas pusiausvyrą. Kai pagalvoji kartais, tai dideliam viršininkui vis dėlto ir sunku gyventi: būtų Bildžius paprastas bernas — išdaužytų tam išsiskėtėliui snukį, padaužtų poakį, išgrūtų dantis... O dabar... Jis tave kompromituoja, tavęs neklauso, o tu prieš jį — bejėgis...

Algis trypčiojo vietoje. Laukė.

— Važiuojam, — tarė Bildžius iš tolo, stengdamasis atrodyti visai susitvardęs.

Algis pakėlė dešinėje laikomus popierėlius, sučiupo juos kairiosios pirštais ir neskubėdamas drykstelėjo pusiau. Drykst-pa drykst. Paskui dar kartelį, dar kartelį ir dar kartelį. Iš rankos paleisti mažyčiai popieriaus skuteliai palengva nuplasnojo į pakelės žolę. Tai buvo nematytas akiplėšiškumas, bet Bildžius jo nepastebėjo. Vis tiek tų kvailų dokumentų nebūtų kaip perduoti viešai svarstyti. Juk negali žinoti, kas tokiu atveju užeis ant liežuvio tokiam nesusivaldančiam žmogui, kaip Algis Trinkūnas. Tiek to...

Tylėdamas viršininkas svarstė savo santykius su šoferiu. Nebe pirmą kartą jiedu taip sustoja vienas prieš kitą sugniaužtais kumščiais, nebe pirmą kartą Bildžius keikia dieną, kada Algis Trinkūnas atsisėdo prie jo „Pobedos" vairo. Bet kiekvieną kartą, kai tik viršininkas rimtai susidurdavo su dilema: išvyti jam Algį ar dar palikti, būdavo pasirenkama antroji išeitis. Kaip ten bebūtų, turėti šaunų šoferį, tegul ir padaužą, tokiam žmogui, kaip Bildžius, buvo žymiai parankiau, negu važinėti su kokiu nors mėme kiauraskilviu arba bailiu, drebančiu prieš kiekvieną kryžkelę, kurioje gali švystelėti autoinspektoriaus motociklas. Turėjo Bildžius ir tokių šoferių, bet visus juos pasiuntė velniop. Tegu jis bobas ir invalidus vežioja... Ne, Algis buvo beveik nepakeičiamas... Kad tik jis, velnias, būtų bent kiek nuolaidesnis ir labiau susivoktų, ką, kur, kada ir kam galima pasakoti.

— Kur važiuoti? — burbtelėjo Algis, tebevaizduodamas pykstantį ir nenorintį be būtiniausio reikalo kalbėtis.

Mašina suko iš vieškelio į Zarasų - Kauno plentą.

Bildžius pabudo iš savo svartymų, trumpai peržvelgė mintimis aplinkinius ūkius, kuriuose šiuo vėlyvu metu būtų patogiau susirasti pastogę. Pasirinko nedidelį ūkelį su jaukia sodybėle ant Šventosios kranto. Ten Jonas Bildžius prieš porą metų praleido dalį savo atostogų ir turėjo malonių atsiminimų apie gražias apylinkes ir vaišingus žmones. Tiesa, būta ten ir šiokių tokių susidūrimų su šeimininke, bet dabar jie atrodė tik balzgani vasaros debesėliai žydrame danguje. Tikriausiai juos visi seniai užmiršo. Ūkelio direktorius — pagyvenęs Tėvynės karo invalidas Motiejus Valaitis jau ne kartą kvietė Bildžių bent kelias dienas paviešėti. Kodėl gi nenuvažiavus šiandien?

Motiejaus Valaičio nebuvo namie. Nepaisant to, kad tolimuose Oriolo sniegynuose sviedinio skeveldra nutraukė jam koją, šis žmogus buvo labai aistringas medžiotojas. Jis nepraleisdavo progos nepabaidęs kiškių arba raibųjų antelių. Ir šį vakarą, susitaręs su draugais iš rajono, direktorius išsirengė į netolimas balas. Naktį jie pernakvosią pas pažįstamą kolūkio pirmininką, o prieš aušrą patrauksią medžioklėn. Rytoj — ančių medžioklės sezono atidarymas — viena džiaugsmingiausiu dienų motinėlės gamtos nelepinamiems mūsų gimtinės medžiotojams.

Žinia apie Valaičio išvykimą smarkiai pritrenkė Bildžių. Iš direktoriaus žmonos, su kuria viršininkas ir atostogaudamas ne per geriausiai sugyveno, nebuvo ko tikėtis tinkamo priėmimo.

Šeimininkė išėjo iš miegamojo, užsisiautusi chalatą, paskubomis apsitvarkiusi veidelius plaukus. Tai buvo dar jauna moteris — aukšta, liekna, griežtų ir taisyklingų veido bruožų, išlenktais antakiais. Jos akyse Bildžius iš karto perskaitė ir nustebimą ir nebylų priekaištą dėl tokio vėlyvo vizito. Šiaip ar taip, laikrodis jau buvo atskaičiavęs visą dvylika.

— Nelaukėte? — paklausė Bildžius, mobilizuodamas visą savo žvalumą. — Likimas mus atbloškė, kaip sakant, nesilaikydamas jokio grafiko...

(Bus daugiau)

LIETUVOS LAISVINIMO KLAUSIMAS AUSTRALIJOS SENATE

(E) Australijoje gyvenančio lietuvio inž. J. Aro žygių bei pastangų dėka Lietuvos laisvinimo klausimas buvo iškeltas Australijos Senate rugpiūčio 16 d.

Victorijos senatorius F.P. McManus Senate pateikė užsienio reikalų ministerio pavaduotojui keletą klausimų, kurių dalis tiesiogiai liečia Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių laisvinimo klausimą:

„Ar užsienio reikalų ministeriui yra žinoma, kad neseniai Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendruomenės Australijoje minėjo Sovietų padarytos jų kraštams agresijos dvidešimtmetį?"

Toliau senatorius paklausė, ar Australijos valdžia tiki, kad Sov. Sąjunga galėtų ir privalėtų įrodyti savo nesavanaudiškumą (kurį Sov. Sąjunga nuolatos pabrėžia, kalbėdama bei kišdamasi į Kongo reikalus), atitraukdama savo pajėgas iš pavergtųjų teritorijų, kurių tarpe yra ir Pabaltijo valstybės, kad šitokiu būdu būtų užtikrinta nepriklausomybė, kurios Sovietai reikalauja Kongui?

Taip pat jis klausė, ar tuo atveju, jeigu Sovietai nesutiktų atitraukti savo karo pajėgų iš užimtų Pabaltijo kraštų, Australija galėtų atmesti užimtų kraštų bona fides, būdama laisvo tautų apsisprendimo rėmėja.

Į šiuos senatoriaus F.P. McManus klausimus užsienio reikalų ministerio pavaduotojas senatorius Gorton atsakė, kad jam yra žinoma, jog Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendruomenės, gyvenančios Australijoje, Rusijos agresijos Pabaltijo kraštuose 20-čio minėjimą praleido ne džiaugsmo, bet gedulo ženkle. Jam yra žinoma, jog šios bendruomenės reikalauja Rusijos okupacinės kariuomenės atitraukimo iš jų kraštų ir kad jos kreipiasi tuo reikalu į Vakarų pasaulį. Savo atsakymo pabaigoje senatorius Gortonas pabrėžė, kad Australijos vyriausybė abejoja Sovietų Sąjungos gera valia.

Redakcija primena, kad savo metu Australijos ministeris pirmininkas Menzies savo vienoj kalboj yra pareiškęs, kad tuo metu, kai britų kolonijos žengia į nepriklausomybę, daug senesnės demokratijos tapo naujo imperializmo kolonijomis. Taip gi jis pabrėžė, kad esant šitokiai situacijai, pasaulyje negali būti taikos. Jis įsakmiai užakcentavo, kad „nė viena valstybė negali būti pavergta propaganda ir priespauda; kad kiekviena valstybė turi teisę tvarkytis savo krašte jai patinkamu būdu".

KAIP ATRODYS KOMUNISTINĖ VISUOMENĖ

(E) Profesorius S. Strumylinas sovietų rašytojų žurnale „Novyj Mir" rašo, kaip atrodys gyvenimas pasiekus komunistinių „idealų stovį".

Jis rašo, kad šeimos palaipsniui taps mažesnės ta prasme, jog žmonos dirbs vietovėse, atokiose nuo savo vyrų. Vaikais, pradedant nuo lopšio rūpinsis valstybė; jie maitinsis bendrose viešose mokyklose. Kiekvienas naujagimis pirmiausia bus siunčiamas į kūdikių priežiūros namus, vėliau — į vaikų darželius, vėliau — į valstybės priežiūroj esančias mokyklas, pagal jų amžių. Taigi iš anksto bus numatyta, ar vaikas dirbs ūkyje, ar bus leidžiamas į vienokių ar kitokių sričių studijas.

Aplamai, šeimas apsprendžia „ekonomija". Kai tik šeima pajus, kad ekonomiškai neapsimoka patiems rūpintis savo namų apyvokos reikalais, ji pareis į didesnį ekonominį vienetą; tai reiškia, kad ji savaime įsilies į kolektyvą. Tuo metu, kai socialinės komunos (bendruomenės) bus pasiekusios savo atbaigtą stovį, šeimos, kaip tokios, jau nebeegzistuos. Komunaliniai blokai bus pastatyti aplink didelius pramonės centrus. Šios rūšies komplektinės bendruomenės sudarys „mikro-rajonus" dideliuose miestuose.

Kiek tai liečia ūkininkų gyvenimą, tai paskiri ūkininkų namai pradings, taip pat nebus vienos šeimos namų. Žemės ūkio bendruomenė taps vienu didžiuliu grūdų ir mėsos fabriku. Numatoma, kad šitokia ūkininkų bendruomenė turės apie 2.500 žmonių.

Toliau ekonomikas Strumylinas rašo, kad laikas šiam reikalui esąs pribrendęs. „Kūdikio lopšys yra vieta, kurioje reikia pradėti auklėti žmones šiam naujam gyvenimo būdui. Komunoje negali būti jokios asmeninės nuosavybės, kaip vaikiški žaisliukai, pačiūžos, dviračiai. Dovanos, skiriamos vaikams, turi būti skiriamos loterijos keliu. Jeigu kas sugalvotų rinkti ką nors, kaip „hobby", tai jisai šiam tikslui neturėtų vietos utilitariškai įrengtuose bei tvarkytojų prižiūrimuose komunos kambariuose. Laikas, jis pabrėžia, šitokiems pirmiesiems komunų bandymams yra prinokęs. Sibiras ir mūsų Rytai yra tinkamiausios vietos pirmiesiems eksperimentams šia kryptimi".

LAISVĖS ŽIEDAI

JOS BROLIUKAS

E. KISJOKAI

Visi stebėjo Panni, kuri stovėjo būrio viduryje ir davinėjo įsakymus savo stropioms padėjėjoms.

— Aš turiu 14 viščiukų ir iš jų išvirsiu sriubą. Kol sriuba išvirs, jūs išplausite skardines, keptuves ir kitus turimuosius indus, kad aš galėčiau davinį padalyti lygiomis. Mes neturime duonos, bet bus gerai ir be jos.

Panni rado 14 nupeštų viščiukų sandėlio rūsyje ir iš jų verda skanią šiltą sriubą. Malonus puikaus maisto aromatas buvo už uodžiamas jau iš tolo, ir visi bemaž negalėjo atsitraukti nuo malonaus kvapsnio. Jie slinko artyn ir pradėjo uostinėti. Jų skilviai jau mušė dvyliktą, nes paskutines dvi dienas jie buvo bemaž nieko nevalgę. Mažas, maždaug 8 metų amžiaus vaikiukas, kurs prieš keletą dienų įstojo į būrį, nekantriai klausinėjo:

— Ar dar jie neišvirę? Tikrai, kad jau...

— Dar palūkėk truputėlį, — Panni rami no vaikiuką ir glostė jo švelnų veidą.

Tuo metu keletas berniukų atbėgo į patalpą ir šaukė:

— Eikit šen greičiau! Rusai jau čia!

— Kur?

— Jie ateina nuo tilto. Tūkstančiai ten jų... tankai ir pėstininkai... visų rūšių...

— Sriuba pirmiau.

— Ar jūs pakvaišę?.. Už kelių minučių rusai bus jau čia...

— Mes galim apsikasti ir...

— Ar jūs tikrai pakvaišę? Mes neturim šaudmenų.

Iš tikro jie bemaž neturėjo šaudmenų. Sriubą, jau beveik išvirusią, turėjo palikti nesuvalgytą. Jie paskubomis susirinko savo daiktus ir prapuolė. Panni užsimetė gitarą ant kaklo ir bėgo su jais kartu. Rusai ir sukilėliai jau prie namo susitiko beveik veidas į veidą. Ir kai tik jie pamatė jaunų žmonių būrį, skubančių kažkur, ištiesė į juos savo ginklus. Pusgyvis, sulysęs ir išbadėjęs aštuonerių metų amžiaus vaikutis, kurs taip norėjo, taip laukė skanios karštos viščiukų sriubos, krito šalia Panni ir mirė.

— Kalės sūnus...

Panni šovė į rusą, nusikeikė ir laukiniu juoku nusikvatojo, kai anas krito. Šalia stovintieji berniukai nutvėrė mergaitę, ištraukė iš pirmosios eilės ir nutempė atgal.

— Nekvailiok, Panni, kas bus, jei rusai užpuls mus?!..

— Bėkime pas Timar, — pasiūlė Panni. — Jie gavo daug ginklų. Ar jūs dar nesuvokiat, kad beprotybė yra stovėti čia, prieš tokią daugybę rusų.

Kelias į Timar grupės būstinę buvo labai pavojingas. Bėgęs šalia Panni studentas puikiai žinojo, kodėl ji taip skuba. Mergaitė pirma visų šuoliavo tokiais dideliais žingsniais, kad jie vos galėjo spėti su ja kartu. Berky, jei būtų dar gyvas, taip pat grįžtų į Timar grupę, kaip jis dažnai darydavo po ankstesnių užpuolimų.

— Kokia sparta? Gal jūs manot sustoti tik netoli Amerikos?

Panni nesijuokė dėl šio pokšto, nesijuokė net ir dėl studento žvilgsnio. Jos veide buvo beviltiškas nusiminimas.

— — — — —

Jie sustojo prie pat kryžkelės. Vienas studentas nutvėrė Panni ir skubiai įtempė į kiemą, o visi kiti suskubo paskui.

— Kas yra?

— Žiūrėkite ten. Tie maži vaikai gynė aną kampą, o dabar atvažiavę rusų tankai apsupo juos. Ar nematai? Jie iššaudė visus šovinius ir išbaigė benzino bonkas. O, kad mes dabar turėtume ginklų!..

— Rusai jau visiškai apsupo vaikus. Nežiūrėk dabar ten.

Bet Panni neiškentė. Ji iš tarpuvartės stebėjo tą pusę ir matė visa, kas ten darėsi. Rusai visus vaikus, kurių vyriausias buvo ne daugiau 16 metų amžiaus, sustatė į eilę, ištiesė į juos šautuvus, ir nuskambėjo salvė šūvių... Panni suriko:

— Gyuri! Mano Gyuri! Mano mažutis broleli!..

Trys studentai sugriebė Panni už rankų ir sulaikė, nes ji norėjo bėgti pas Gyurį. O vienas savo delnu užėmė jai burną, kad ji nerėktų. Atsitempė Panni į kiemą ir laikė, nes ji, nieko nepaisydama, norėjo ištrūkti, bėgti atgal į kelią ir atkeršyti rusams, kad nušovė jos mažutį broliuką.

— Panni, —piktai sušnypštė vienas studentas, — jei tu nebūsi rami, aš tau visą savo nosinę sugrūsiu į burną. Ar tu nori, kad ir mus ištiktų pavojus? Ar tu girdi mane?

Panni ramiai verkė ir nemėgino balsiai rėkti. Ji tegalvojo apie Gyurį. Gyuri — jos mažiausias broliukas, kuriam ji padėjo gauti vasaroti vietą prie Balaton ežero. O kai jis laimingas ir saule nudegęs grįžo namo, apkabino jos kaklą.

— Mano brangi, brangi, mažute sesele! Buvo puiku... Aš daug plaukiojau ir atsigavau. Žiūrėk...

Jis išpūtė savo žandelius, kad atrodytų tvirtesnis. Jis visada Panni vadino „mažute sesele".

Tai buvo Gyuri, kuris visada kovojo, kaip tikras karys: gindavo kryžkeles, su buteliu benzino bėgdavo prie rusų tankų, kur tik „T34" pasirodydavo.

— Eikit šen!..

Tai buvo Gyuri: visada linksmas ir vikrus. Visada žaismingas Kispest vaikų vadas. Jis ir šeimoj buvo mėgiamas: visų mikliausias, sumaniausias ir kilniausios širdies. O dabar jis guli ant grindinio veidu į žemę. Jo šviesūs plaukai aptaškyti krauju. Jo pabalusios vaikiškos rankos atmestos, tarytum norėtų pasiekti šaligatvio kraštą, tarytum jomis norėtų nutverti ir laikyti ką nors...

Viena moteris, kuri gyveno tuose namuose, pasilenkė prie Panni ir jos galvą apgaubė skara.

— Kas yra? Ar tu sužeista?

— Ne, — atsakė vienas studentas ir parodė į gatvę. — Vienas vaikas... kuris... jos brolis...

Vertė J. Girdys

Ten, kur Nemunas banguoja

SKUNDŲ KNYGA

Jūs visi, be abejo, matėte skundų knygą ir žinote, kad ją rašo ne vienas, o daugybė įvairių autorių. Kai dėl autorių, tai į skundų knygas rašantieji piliečiai būna trijų rūšių: 1) gyrėjai (kuriems viskas visada labai gerai), 2) rašėjai (rašantieji dėl to, kad negali nerašyti) ir 3) skundėjai (piktos valios žmonės, nepripažįstantieji jokių sentimentų).

Tačiau negalvokite, kad skundų knygoje vien skundai, kad visi pardavėjai akiplėšos, o meistrai — tinginiai. Geros valios piliečiai-gyrėjai nesigailį padėkų bei pagyrimų už gerai atliktą darbą. Sutinka toks žmogus sąžiningą darbuotoją ir džiaugiasi, lyg geležėlę radęs. Sujaudintas pardavėjo gerumo, siuvėjo punktualumo, jis su džiaugsmo ašaromis akyse pila komplimentus. O paslaugus siuvėjas, taip pat ne mažiau susijaudinęs, tuojau kyšteli tam piliečiui skundų knygą ir saldžiu balseliu pasiūlo: „Gal teiksitės!" Gyrėjas su malonumu griebiasi plunksnos:

„Esu didžiai dėkingas siuvėjui, sukirpėjui ir siuvyklos vedėjui už tai, kad kostiumą man pasiuvo lygiai per mėnesį ir tris dienas — taip kaip buvo žadėta. Prašau pareikšti meistrui pagyrimą".

Ir rašo toks pilietis, kartais prašytas, o kartais iš didelio džiaugsmo, net visai neprašytas. Dėkoja jis už viską — kirpėjas skusdamas neperpiovė žando ir į akis odekolono nepripurkštė. Giliausia jam padėka! Pataisytas batas neišsižiojo tą pačią dieną, o buvo išnešiotas net dvi savaites. Koks aš laimingas! Gazuoto vandens man taip jautriai pripylė lygiai tiek, kiek reikia, o ne mažiau. Rašykite, draugai viršininkai, pagyrimą visam parduotuvės kolektyvui! Padavėja davė man grąžos iš dešimties rublių tris rublius ir keturiasdešimt keturias kapeikas. Koks pritrenkiantis sąžiningumas! Bet ir čia įsisuka piktavalis žmogus ir įrašo savo skeptišką mintį:

„Prirašyta čia visokių padėkų. Nesupratau. Už ką gi?"

Iš tiesų, už ką? Už tai, kad žmonės dirba taip, kaip turi dirbti? Pilietis dėkoja, kad jo neapgavo. Bet juk taip ir turi būti! Koks čia stebuklas ir ko čia jaudintis?

Kitos rūšies publika — rašėjai, aistringi mėgėjai palikinėti savo parašus visur, kur tik jie besilankytų. Atėjo toks vienas rašėjas į parduotuvę Nr. 83, apžiūrėjo viską, pamatė, kad vienas skyrius uždarytas patikrinimui, kyštelėjo nosį ir ten, o paskui nusprendė, kad negalima išeiti taip, nieko neparašius. Ir parašė:

„Aš priėjau prie prekystalio ir pasižiūrėjau, kas ten už jo guli ant kėdės padėta, o pardavėja pasakė: „Smalsumas ne yda". Aš vėliau išsiaiškinau, kad tai reiškia didelę kiaulystę. Prašau tokią pardavėją atitinkamai nubausti".

O pilietis R. atsiveda savo žmoną į foto atelje Nr. 11 fotografuotis. Čia, kur buvę, kur nebuvę, vestuvininkai užgriūva. Jiems — pirmoj eilėj. Bet pilietis R. nepėsčias. Neleisiu, sako, be eilės. Tvarka turi būti. Žmona — į ašaras. Stovi prieš objektyvą ir rauda. Bet eilės neužleidžia. Jei pilietis R. būtų buvęs neraštingas, tai pasauliui taip ir liktų nežinoma jo nesėkmė. O dabar:

„Jūsų atelje didžiausia netvarka. Žmonės iš čia išeina tikri ligoniai, o kai kuriuos jūs net ligi isterikos privedate. Labai negerai".

Visa laimė, kad tokių rašėjų ne taip jau daug. Bet gausiausia visomis buitinėmis paslaugomis besinaudojančių žmonių veislė yra skundikai, pikti sutvėrimai, reikalaujantieji, kad viskas būtų taip, kaip jie nori, ir kas tik kiek, tuojau besigriebiantieji skundų knygos.

Atėjo toks pagiežingas pilietis į „Astorijos" viešbučio valgyklą. Nežinia, ką jis ten veikė, bet paliko skundų knygoj tokį įrašą:

„Apytuštėj salėj prasėdėjau 28 minutes, bet per tą laiką jokia padavėja nepriėjo ir nepaklausė, ko aš čia laukiu. Teko išeiti be vakarienės".

O kitas, matyt, panašus į jį, užrašė:

„Astorijos" valgykloje, valgydamas pyragaitį, radau musę, kuri buvo įminkyta į tešlą".

Valgyklos direktorius, aišku, pripažino, kad bus „priimtos priemonės", užtikrino, kad „panašūs faktai" nesikartos. Atseit, padavėjoms įsakyta pasiteirauti salėje sėdinčių piliečių, kurių galų jie ten sėdi, o kepėjams — į tešlą musių daugiau neminkyti. Matyt, minėtieji asmenys to anksčiau nežinojo. Na, tai dabar jau žinos!

Atsidarė Gorkio gatvėje tokia „Pieniškų patiekalų valgykla". Be viso kito inventoriaus, yra ten ir skundų knyga. Tiesa, ji nekabo ant virtuvės visiems matomoje vietoje, o įgrūsta giliai į kasos stalčių ir išduodama po ilgų dūsavimų, atsakingiems darbuotojams įsakius. Taigi, valgykloje yra daug ko, bet... paskaitykime skundų knygą.

„Jūsų valgykloje pusryčiauju ir vakarieniauju kasdien, bet vis dėlto negaliu suprasti, kodėl ji vadinasi pieniškų patiekalų. Vietoj pieno siūlo arbatą. Arbata gal ir neblogas dalykas, tačiau...

O valgyklos vadovai, tarytum tik dabar nukritę iš Marso ir apsižiūrėję, kad jų vadovaujama valgykla tikrai yra pieniškų patiekalų, paskubėjo atsakyti:

„Jūsų pastaba teisinga. Valgykloje pieno ir kefyro visuomet bus.

O kas liečia šviežią kefyrą arba pieną, tai jį atveža mums apie 11 val. Tokiu būdu iki 11 val. mes turim tenkintis tuo, ką turim nuo vakar dienos, ir pateikti lankytojui".

Viskas tvarkoj. Pilietis ir toliau tenkinasi arbata bei tuo, kas liko nuo vakar dienos. Tenkinasi ir vadovai. Visi patenkinti.

„Dažnai ateinu į valgyklą automatą, bet tik vieną sykį turėjau laimę pasinaudoti peiliu".

„Gerbiamas drauge. Peiliai masiškai dingsta. Dėl jų trūkumo ir negalime visus lankytojus pilnai aprūpinti".

Ir aplamai, gerbiamas drauge, perskaitęs šį „Palangos" restorano automato viršininkų atsakymą, geriau neturėk jokių pretenzijų į peilį. O tai, ko gero, pagalvos, kad tu nori pasipiauti.

Nekalbant jau apie kitus skundiko vargus, jam net ir su tokiu paprastu daiktu, kaip skrybėlė, tenka apturėti daug rūpesčių. Iš tų rūpesčių ir gimsta štai šitokia literatūra, įamžinta valgyklos Nr. 73 skundų knygoje:

„Pavalgiau, o kai reikėjo atsiimti skrybėlę, tai nedavė ir priedo dar žuliku išvadino... Reikia pakeisti direktorių ir kasininkę".

„Atsakome: gerų skrybėlių garderobe būna daug. Tačiau garderobe būna ne tik geros skrybėlės, bet ir blogos. Mes atiduodame tokias, kokias kas paduoda ir bloges nes ant geresnių nekeičiam".

Daryk ką nori su ta skrybėle. O štai su kepurėmis irgi pasitaiko visokių nesklandumų. Na, kad ir kirpykloje Nr. 46.

„Atėjau čia, pasikabinau paltą ir kepurę. Kol mane nuskuto dingo kepurė 35 rb. vertės. Prašiau kasoje, kad apmokėtų — atsisako. Ką daryti?"

Atsakymo nėra. Dingo, tai dingo. O piliečiams, besilankantiems kirpykloje, reikėtų žinoti, kad skystis galima ir su kepure. Ne būtina palikti ją rūbinėje.

Tačiau ne viską galima ir prie savęs laikyti. Jei atneši, sakysim, remontuoti laikrodį, tai turi jį palikti dirbtuvėj su visais dangteliais ir ciferblatais. Taip ir padarė tūlas pilietis A., atnešęs į artelės „Kibirkštis" dirbtuvę taisyti savo laikrodį. O štai ką sako skundų knyga:

„Mano laikrodžio ciferblatas buvo meniš kai išpaišytas su jūros krantais, lėktuvu, parašiutu ir skrendančiais paukščiais. Tačiau atgal man grąžino visai kitą — be piešinių. Prašau atsakyti, kas per tvarka?"

Atsakymo nėra. Dirbtuvėj niekas nieko nežino. Nusinešė šuo ant uodegos jūros krantus su visais parašiutais...

Taip ir gyvena skundikas visų padavėjų ir meistrų siaubui ir pasibaisėjimui, ištraukdamas į dienos šviesą visokias negeroves, kurių kitas visai ir nepastebėtų. Tai jam buljonas į buljoną nepanašus, tai salotos smėliu pabarstytos vietoj druskos, tai kirpykloje jį nešvariu rankšluosčiu apdengė...

Ir rašo jis į skundų knygą ne todėl, kad neturėtų ką veikti, o reikalaudamas tvarkos — ne šiaip sau kokios nors tvarkelės, bet rimtos pažiūros į savo visiškai teisėtus pageidavimus. Reikia pasakyti, kad jo skundas dažniausiai nelieka be atgarsio. Valgyklų, artelių ir kitų įstaigų vadovai rūpestingai praneša, kad toks ir toks asmuo jau įspėtas, o kitas artimiausiu laiku bus įspėtas. Tuo viskas ir baigiasi. Vienas parašė, kitas atsirašė. Paskui atsiranda naujas skundas ir naujas atsirašymas ir t.t. ir t.t. O viskas lieka po senovei. Baisiai norisi paklausti — draugai atsirašinėtojai, kada jūs imsitės tvarkytis taip, kad mums nieko daugiau rašyti nebereikėtų?

S. Lomsargytė

("Šluota", 1960 m. Nr. 14).

RUDENS BALIUS ★ ★ ★ ★ ★

SPALIO 8 D. ŠEŠTADIENĮ,

LIETUVIŲ NAMUOSE, 1, LADBROKE GARDENS, W.11.

***Gros puikus džiazas *Veiks turtingas bufetas**

***Įdomi programa**

KVIEČIAME VISUS!

Londono Lietuvių Moterų „Dainavos" Sambūris

Įėjimas 4 šil.

Pradžia 7 val. vak.

PATIKRINKITE SAVO ŽODYNĄ

NR. 9

M	A	P	M
A	P	S	I

Iš išmėtytųjų raidžių brėžinyje sudarykite vieną žodį, į kurį įeitų visos duotosios raidės.

Tai pirmoji žaidimo — proto mankštos dalis.

Dabar, turėdami pagrindinį žodį, pasistenkite surasti visą krūvą naujų žodžių. Raidžių skaičius naujuose žodžiuose nėra nustatytas — gali būti dvi, trys ir t.t., bet jos visos privalo būti paimtos iš pagrindinio žodžio. Pvz., LIETUVIS (pagrindinis žodis) = lietus, vis, tu, lies, leis ir t.t.

Sudarytųjų žodžių linksniuoti ar asmenuoti neleidžiama, kaip: kirvis, kirvio, kirviui ir p. (t.y., jeigu turime „kirvis", tai jau negali būti „kirvio"). Kiekvienas žodis privalo turėti atskirą reikšmę: pvz., kirvis, kirtis, kirtimas ir t.t.

Įvairūs vietovardžių ir asmenų vardai neįeina į galvosūkio sprendimus.

Teisingai ir daugiausia sudariusiam žodžių bus skiriama premija — 90 proc. visos sumos, kurią sudės žaidimo dalyviai, prisiųsdami kartu su sprendimu po 1 šil. P.O. arba pašto ženklais.

Galvosūkio sprendimai turi būti pasiųsti **ne vėliau kaip per 14 dienų.** Rezultatai bus skelbiami kas antrą savaitę.

Siųskite šiuo adresu:

GALVOSŪKIS
NIDA PRESS
3, Southern Row, London, W.10

GALVOSŪKIO NR. 7 LAIMĖTOJAI

I premija (5 šil.) teko p. Baniuliui (Vokietija), atsiuntusiam 76 žodžius.

Antroj vietoj liko p. Norvaišas (72), trečioj — p. Gumauskas (66).

P. Baniulio sprendimas, laimėjęs premiją: BALANDIS = ai, abi, aidas, alsa, alba, alina, alsina, alsi, anas, andai, adai, alinas asil, asla, balnas, basa, badas, bala, balai baldai, bilda, balsi, banda, balsai, bandai, badai, baisa, banali, baldina, bilda, baidas, blandi, badais, blandas, blinda, baslin, daina, dalia, dala, dalins, dilba, dils, dalina danas, dali, daba, dabina, dabinas, dalba, dalis, dalai, labai, labas, laba, laibas lailanda, landi, laida, laidas, lis, linas, linda lasai, landai, indas, ils, na, sandali, sala saldina, saldi, sali, šaldai, sabal.

Lietuvos artistų išvykos

(E) Šiom dienom Lietuvos artistas Jonas Stasiūnas vyksta komunistinėn Kinijon pusantro mėnesio gastrolėms. Gruodžio mėnesį Sabaliauskaitė ir Banys išvyksta bale to gastrolėms į Libaną.

Europos Lietuvių Kronika

LONDONAS

DBLS CENTRO ŽINIOS

1. Pareikšti padėkai ir įvertinimui D. Britanijai už parodytą gražią iniciatyvą ir rezultatus organizuojant Pabėgėlių Metus, spalio 2 d., sekmadienį, Salisbury mieste buvo suruoštas įvairių tautybių koncertas, kurio pelnas paskirtas D. Britanijos seneliams.

Šiame koncerte lietuviams atstovavo Londono lietuvių parapijos choras, vadovaujamas V. Mamaičio, ir savaitgalio mokyklos mokiniai, kurie pašoko tautinių šokių, paruoštų P. Nenortienės. Šis koncertas buvo nufilmuotas BBC televizijai.

DBLS ir Bendruomenei atstovavo skautininkas J. Alkis, kuris dalyvauja parapijos chore, ir DBLS valdybos narys S. Kasparas.

2. Trečiadienį, rugsėjo 28 d., 8 val. vakare, įvyko Pavergtųjų Jungtinių Tautų D. Britanijos Delegatūros posėdis, kuriame dalyvavo DBLS valdybos nariai J. Vilčinskas ir S. Nenortas. Diskutuoti pranešimai apie Europos Tarybos sesiją Strasburge, Romos Olimpiados metu darytąsias pastangas leisti pabėgėliams dalyvauti varžybose ir einamieji reikalai. Įsidėmėtina, kad Strasburge buvo keliamas radio transliacijų Pabaltijo tautoms klausimas.

3. Nors paskolų vajus turėjo pasibaigti spalio 3 d., tačiau vajaus rezultatai vis dar nėra patenkinami. Ligi tos dienos pasižadėjimų gauta tik 3.775 sv. sumai. Ši suma Lietuvių Namų trumpalaikės paskolos 13.500 sv. atmokėjimo nepalengvina, nes šiuo metu Bendrovės vadovybė neturi priimtinų pasiūlymų gauti apie 10.000 sv. paskolos. Todėl lieka tik dvi išeitys:

a) tęsti paskolų vajų toliau, kol susidarys pakankama suma atmokėti 13.500 paskolai;

b) tęsti derybas užtraukti labai brangiai atsieinančiai 13.500 sv. paskolai, nuo kurios Bendrovės valdyba buvo linkusi atsisakyti, tikėdama, kad ilgainiui mūsų visuomenėj atsiras pakankamas skaičius asmenų, sutinkančių LNB-vei palengvinti finansinę naštą.

Bendrovės advokatai paprašyti tęsti derybas dėl 13.500 sv. paskolos. Tačiau tikimasi, kad paskolos vajus ateity duos geresnius rezultatus, jog Bendrovės uždirbti pinigai nebūtų išmokami svetimiems, bet paliktų lietuvių rankose. Dar nėra vėlu apsisvarstyti ir atsiųsti paskolos pasižadėjimą. Todėl nelaukim ir ateikim į talką Bendrovei, o tuo pačiu padėkim ir savo bendruomenei.

PASKOLOS VAJUS

Pasižadėjo: K. Norkaitė —100 sv. ir trys asmenys, prašę pavardžių neskelbti — 225 sv. sumai.

PRISIMINĖ GERĄ ŠIRDĮ

J. M. Karpavičiai iš Varelio, Vokietijoje, pareiškė užuojautą Iz. Giriūnui dėl jo žmonos mirties.

Ona Giriūnienė buvo stipriai įsitraukusi į šalpos darbą ir stengdavosi padėti reikalingiems pašalpos.

BRADFORDAS

PASISAKYMAS DĖL BENDROVĖS

Bradfordo DBLS Skyriaus narių ir akcininkų susirinkimas išreiškė pageidavimą, kad būtų stengiamasi išlaikyti Londono Lietuvių Namus ir Sodybą. Susirinkime pareikštas nusistatymas paremti Lietuvių Namų B-vę paskolomis.

Dauguma pasisako už tai, kad neišvengiamu atveju būtų parduodama L. Sodyba.

Susirinkimas reikalauja, kad nedelsiant būtų išrinkta Lietuvių Namų Akc. B-vei pačių akcininkų revizijos komisija.

Be to, griežtai reikalaujama, kad visi LNB pareigūnai, priimdami nors ir mažiausią sumą pinigų, būtinai išduotų oficialius kvitus, kaip jau yra seniai nutarta DBLS ir LNB suvažiavimuose.

PAMALDOS EVANGELIKAMS

Bradfordo lietuviams evangelikams pamaldas laikys Teol. kand. Aldonis Putcė spalio 9 d., 14 val., Vokiečių bažnyčioje, 29, Gt. Horton Rd.

NORTHAMPTONAS

AUKOS PAMINKLUI

A.a. S. Nimčiauskui paminklui statyti Peterborough lietuviai aukojo: 40 šil. A. Armalis, 30 šil. V. Danilavičiai, po 20 šil. S.B. Vaitkevičiai, V. Kalvaitis, P. Vičas, V. Strumskiai, A. Vitkus, P. Jakštonis, K. Mickus, J. Vaičiukai, po 10 šil. K. Andriuškevičiai, V. Lukšiai, J. Muraška, E. Žilviai, B. Ramelis, E. Skvarčiuskas, L. Šarkys, po 5 šil. J. Grigai, A. Janulis.

Didelę pagarbą ir padėką reiškiu aukojusiems.

A. Barančiukas

DBLS Northamptono Skyriaus pirm.

VOKIETIJA

OLDENBURGAS

LIETUVIŠKOS PAMALDOS OLDENBURGE

Kun. Petras Gircius praneša, kad spalio 30 d., sekmadienį, 12 val., Oldenburge, Stedingerstr. 54, vietos parapijos bažnyčioje, bus laikomos Oldenburgo miesto ir apylinkės lietuviams pamaldos. Išpažinties bus klausoma prieš pamaldas. Jei kas neturėtų lietuviškos maldaknygės ir norėtų ją gauti, tai prašomas po pamaldų pranešti.

BAD ZWISCHENAHN

PAMALDOS

Lietuviams katalikams pamaldos laikomos kiekvieno mėnesio pirmąjį sekmadienį 11.30 val.

HAMBURGAS

Nušoko nuo lenkų laivo lietuvis A.R. ir paprašė prieglobsčio. Tikimasi, kad jis gaus be jokių sunkumų politinio pabėgėlio teises.

Į Tėvų Saleziečių Gimnaziją Italijoje iš Vokietijos išvyko Tautos šventės proga 27 berniukai tęsti mokslo.

Kun. P. DAUKNIO, MIC, išleistuvės

Rugpiūčio mėn. pradžioje kun. P. Dauknys gavo naujoms pareigoms paskyrimą Romoje, Marijonų Centre.

Londono Liet. Bažnyčios parapijiečių, jai priklausančiųjų kolonijų gyventojų tarpe kilo mintis, kad reikia prašyti Marijonų vadovybę Romoje, jog kun. P. Dauknio neiškeltų iš Londono. Prašymai buvo pasiųsti Londono Liet. Bažn. Komiteto, o kitos kolonijos siuntė savo atskirus prašymus. Prašyta, kad jis būtų paliktas senosiose pareigose, kaip nepamainomas ir susigyvenęs su Anglijos lietuvių bendruomene ir Anglijos tvarka.

Rugsėjo 19 d. gauti atsakymai, kad kun. P. Dauknys dėl labai svarbių motyvų turės pradėti eiti savo naująsias pareigas Romoje.

Daugiau nieko nebeliko, kaip tik surengti išleistuves, kurių jis nusipelnė, nuoširdžiai tarnaudamas Londono lietuvių bažnyčiai, jos parapijiečiams ir Anglijos lietuvių bendruomenei. Kaip taurus lietuvis kunigas, jis stengdavosi ateiti į talką visiems savo tautiečiams, o ypač provincijos kolonijoms, kurios priklauso Londono lietuvių bažnyčiai. Kaip geras organizatorius, kolonijose palaikė gyvumą ir organizuotumą. To liudijimas būtų ir jo suruoštosios lietuvių ekskursijos — viena į Lurdą, į Marijos kongresą, kita — į Eucharistinį kongresą Miunchene. Dėl to Londono ir daugumos Anglijos lietuviškų kolonijų gyventojai jį kaip savo Dvasios tėvą yra pamilę.

Londono lietuvių bažnytinis komitetas, padedamas Londono lietuvių katalikių moterų Šv. Onos draugijos, ėmėsi darbo surengti išleistuves, kurios įvyko rugsėjo 25 d. Kun. P. Dauknys atlaikė savo paskutiniąsias sekmadienio Mišias, o po pamaldų tuojau svečiai susirinko parapijos salėje pagerbti išvykstančiojo. Į išleistuves atvyko Min. B.K. Balutis, Pasiunt. Patarėjas V. Balickas, visų lietuviškų organizacijų vadovybės, Ketteringo kolonijos — p.p. Baikačiai, Wolverhamptono p.p. Narbutai, Leicesterio p.p. Aneliauskai, net iš tolimiausios Škotijos p. Glušauskienė.

Kun. A. Kazlauskas palaimino Šv. Onos Draugijos parengtus pobūviui stalus.

Pobūvio vedėjas S. Kasparas kviečia tarti žodį vyriausiąjį išleistuvių šeimininką, parapijos kleboną kun. A. Kazlauską. Klebonas pažymėjo, kad jis savo pastogėj netenka labai darbščios skruzdės, kuri krutėdavo kiaurą dieną, ir net kartais ligi labai vėlyvos nakties. Dirbo daug spaudai, o pagaliau ir išvertė į lietuvių kalbą „Kristaus Gyvenimą", parašytą prof. Dr. Giuseppe Ricciotti. Tai didžiulė 800 puslapių knyga. Klebonui Marijonų vadovybės buvę įsakyta prižiūrėti, kad kun. P. Dauknys valgytų ir miegotų.

Min. B.K. Balutis, peržvelgęs išleistuvininko darbus bažnyčiai ir lietuvių bendruomenei, linkėjo daug sekmės naujuose darbuose ir pasiryžimuose. Jis juk išvažiuoja į pasaulio centrą — Romą, kur jam gali atsiverti durys į daugiau atsakingesnes pareigas. Čia pat perduoda savo linkėjimus Pasiuntinybės Patarėjas V. Balickas. Toliau iš eilės atsisveikina organizacijos, beveik visos įteikdamos atminimui dovanų: skautai — J. Alkis, Ketteringo — Bakaitienė, Londono Liet. Bažn. Komiteto ir parapijiečių — S. Kasparas, Moterų šv. Onos Draugija — V. Puidokienė, Wolverhamptono — D. Narbutas, DBLS — S. Nenortas, Sporto ir Soc. Klubo — J. Domidavičius, Londono Meno Sambūrio Vaidilos — V. Zdanavičius, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio — P. Mašalaitis ir inž. R. Baublys.

Londono Bažnytinio Kom. p-kas S. Kasparas skelbia vajų išleisti kun. P. Dauknio išverstajai knygai. Jis kviečia kiekvieną išleistuvių dalyvį prisidėti, būnant knygos garbės prenumeratorium ar garbės leidėju. Garbės prenumeratoriai užsisako knygą mokėdami už ją po 2 sv. o garbės leidėjai, kurie užsisako knygą mokėdami daugiau negu 2 sv., bus pavardėmis įrašyti pačioje knygoje. Užsakymus siųsti: kun. A. Kazlauskas, 21, The Oval, Hackney Road, London E.2. Pinigus galima mokėti dabar iš karto ar dalimis, arba vėliau, kai bus pranešta, kad jau reikia mokėti. Knygą spausdins Nidos spaustuvė ateinančių metų pradžioje.

Beskelbiant knygos vajų, Londono bažnytinio choro nariai nejučiom pranyksta nuo stalų. Jie atsiduria scenoje ir padainuoja išleistuvininkui kelioliką dainų. Kunigas Dauknys labai mylėjo ir gerbė savo chorą, o mažiausiai buvo girdėjęs jį viešuose pasirodymuose, nes kai Londone vykdavo minėjimai ar šventės, jis dažnai būdavo išvykęs į kolonijas. Tai choro vedėjas V. Mamaitis ir choristai dainomis atsisveikino, tarp kitų sudainuodami „Mėlynasis karvelėli" su solo partija, kurią atliko J. Černis.

Kun. Dauknys, atsakydamas visiems į linkėjimus, prisiminė, kad praeitais metais jis iš Romos per dvi dienas atsidūrė Londone. Jeigu kas dabar jį paleistų, tai jis, tur būt, gal greičiau pasiektų Londoną, nes esąs įsitikinęs, kad čia geriausi žmonės. Londoniečiai tikrai įrodė, kad jie kun. P. Dauknį tikrai gerbė ir vertino, šitaip gausiai atsilankydami į jo išleistuves (130 žmonių). Tokių didelių išleistuvių dar Londonas nematė.

— — — —

Rugsėjo 27 d., 1 val. 30 min., iš Victoria stoties kun. P. Dauknys išvyko Romon per Šveicariją.

S.

SPALIO ROŽĖS

Rudens niūrume Bažnyčia mūsų mintis ir širdį kreipia ypatingojo rožyno linkme. Ji nori, kad ir žvarbiame laikmetyje, alsinančioje kasdienybėje mus gaivintų dvasinis pavasaris. Jaunimas vėl užėmė ar užima mokyklos suolus. Spalyje katalikai gyviau kviečiami į Rožinio arba Rožančiaus mokyklą. Rožinis yra Mariją šlovinanti trijų dalių malda, kurią sudaro 150 Sveika Marija, 15 Tėve Mūsų ir 15 Garbė Dievui, kurie visą Rožinį paskirsto į 15 dešimtinių. Kiekviename dešimtadalyje apmąstoma viena ar kita žmonijos Atpirkimo džiaugsmingoji, skausmingoji arba garbingoji paslaptis. Paprastai kalbama tik viena trijų dalių su 50 Sveika Marija, 5 Tėve Mūsų ir 5 Garbė Dievui. Bet yra kalbančių ir visas tris dalis. Pagal seną lietuviškąjį paprotį Rožinio dalis pradedama vienu Tikiu į Dievą, vienu Tėve Mūsų, trimis Sveika Marija ir vienu Garbė Dievui, o kiekviena paslaptis užbagiama: „O Marija, be gimtosios nuodėmės pradėtoji, melski už mus, kurie šaukiamės Tavo pagalbos".

Penkiasdešimt aukščiausiųjų Bažnyčios vairuotojų - popiežių savo raštais bei potvarkiais yra pabrėžę Rožinio neeilinę reikšmę. Gal būt, pastebėjome, jog prieš metus popiežius Jonas XXIII pakartotinai atkreipė mūsų dėmesį į šios maldos prasmę bei vertę. Atskiru laišku, kuris vadinamas enciklika, per vyskupus jis prabilo į viso pasaulio katalikus. Dar tris kartus šį klausimą palietė eiliniuose maldininkų, Romos lankytojų priėmimuose. Enciklikos pradžioje Aukščiausiasis Ganytojas maloniai prisiminė tą jaunų dienų marijinę-rožinę aplinką, kurioje jis pats brendo apaštalavimui. Jo jaunystėje Šv. Tėvas Leonas XIII, didysis darbininkų teisių gynėjas, buvo išleidęs apie šią maldą net vienuolika raštų — enciklikų. Penktasis jo įpėdinis dabartinis popiežius savo enciklikoje tarp kitko pabrėžė: „Šis būdas... yra iškiliausia apmąstomoji malda, sudaryta slaptingo, mistinio vainiko pavidalu, kuriame Tėve Mūsų, Sveika Marija ir Garbė Dievui maldos pinasi su mūsų tikėjimo aukščiausių paslapčių apsvarstymu. Rožinis praskleidžia minčiai, kaip eilėje paveikslų, mūsų Viešpaties Įsikūnijimo ir Atpirkimo dramą". Toliau popiežius jam įprastu nuoširdžiu paprastumu prisipažino, jog kasdien atkalba ne tik vieną Rožinio dalį, bet visas tris: „Nepraleidžiame nė vienos metų dienos nekalbėję ištiso Rožinio". Ir tai šalia nepaprastai įtemptų darbų, gausių rūpesčių ir kitų maldų. Drauge priminė savo pirmatakūno Pijaus XII paskatą: „Kaskart labiau pasitikėdami kreipkitės į Mergelę Dievo Motiną, prie kurios krikščionys visuomet, o ypač sunkenybėse, skubinosi. Ji, tariant šv. Irenėjaus žodžiais, visai žmonių giminei tapo išganymo šaltiniu".

Marijos Vardo dieną popiežius į tarptautinį maldininkų būrį kalbėjo: „Tenebūnie Rožinis vien mechaniškas lūpų arba pirštų judinimas, bet tikras atskirų tikėjimo paslapčių apmąstymas. Tuo būdu širdį užviešpataus negęstanti ramybė, atgis mūsų viltis, dar daugiau — tikrumas, kad Marija mus girdi, laimina ir gelbsti".

Tokio motiniškojo girdėjimo, laiminimo ir pagalbos esame reikalingi kiekvienas. To reikia tremtinių - išeivių židiniams ir visai Lietuvai.

Žvarbaus spalio rožės teneša išganingus vaisius kiekvienam ir visiems.

S. Matulis, MIC

PAMALDOS

MANCHESTERIS — spalio 9 d., 10.30 val.
ECCLES — spalio 16 d., 12.15 val.
NOTTINGHAM — spalio 9 d., 12.15 val.
BRADFORD — spalio 16 d., 12.30 val.

PAIEŠKOJIMAI

NAVICKAS Albertas, gimęs 1902 m. Kretingos apskrityje, Platelių valsč., Natinių kaime, pats ar žinantieji apie jį prašom rašyti „Europos Lietuvio" Administracijai.

BŪTŲ REIKALINGAS PAGALBOS

J. Karpavičius (23 Varel i. Oldenburg, Sanekt. Johannesstif, Krankenhaus Marienhaus Z.7, Germany) būtų reikalingas šalpos.

TAURAS

(A. Briedis)

88, GOLDSMITH AVE., LONDON, W.3.

Tel. ACO 9471

Receptai pagal naują reikalavimą vaistams siųsti turi būti parašyti ant oficialiai vartojamojo receptams popierio, turėti gydytojo parašą, antspaudą, išskaitomai užrašytus vaistų vardus, kiekį, ir „FOR RECEIPT IN LICENCED PARCELS FROM ABROAD". Kitoki receptai gauti iš Lietuvos negalioja.

Pats laikas, kas galvoja siųsti šventines ar žiemines dovanas savo artimiesiems, tai padaryti. Ta proga TAURAS siūlo jums ne maža kiekį pigių medžiagų siuntinių. Siuntinys 16½ jardo, vilnonių ar pusvilnonių medžiagų, su visais mokesčiais, kainuoja nuo 12.5.0 iki 15.5.0. Tie siuntiniai verti kiekviено peno, mokamo už juos.

Nupigintos kainos ir geroms tiek paltų, kostiumų bei suknelių medžiagoms. Afgaline, gaberdine, boston, pinhead, double plain, barathea ir kitų rūšių medžiagos kainuoja su muitu nuo 19 šil. suknelėms, 25 šil. kostiumams. Ir paltams, kaip Melton, Velour, Kasmere ir Crombie nuo 1.1.9 iki 4.14.0.

Hohner akordeonai, pvz., VERDI IIIM — 87.10.0. Rašomosios „Olympia" mašinėlės SM/4 su lietuvišku alfabetu 37.0.0, plius muitas ir pasiuntimas.

Sumažintos kainos avalynei. Mažiau pasiturintiems duodama dar speciali nuolaida. Siunčiame išsimokėjimui. Jūsų pačių sudarytieji siuntiniai persiunčiami už 1.0.0.

Rašykite ir prašykite pavyzdžių ir kainoraščių. Greitas ir tikslus patarnavimas. Garantuotas pristatymas.

PRAŠOM SUSISIEKTI SU p. J. SIRUČIU, gyvenančiu 88 Sheldon Road, Sheffield 7. tel. 55104, kai jums reikalingas automobilis. Jis atstovauja HIGHFIELD MOTORS (Sheffield) LTD., 178-184 London Road, Sheffield 2, atstovus New Rootes Products. Visuomet didelis pasirinkimas naujų modelių vartotų automobilių su garantija.

NORINTIEMS TURĖTI NAMUOSE VYTĮ

Pagamintas VYTIS, didelio paveikslo formato. Kaina 5 šil. Rašyti: V. Jokubaitis, 81, Canrobert St., London, E.2.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2170.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

BROWNEJONES

LIETUVIŲ SKYRIUS

1, NORFOLK PLACE, LONDON, W.2

Tel. PADdington 2797

STANDARTINIAI SIUNTINIAI MOTERIMS

(Į jų kainas įeina visi sovietų muito ir persiuntimo mokesčiai)

SIUNTINYS „DANA"

Kaina — £16.10.0 Svoris — 7 lbs.

3 yds. vilnonės medžiagos suknelei ar kostiumui, mėlynos, žalios, rudos ar juodos spalvos (dvigubo pločio),
4 yds. gėlėtos medžiagos suknelei,
1 pora odinių batų, geros rūšies, su odos padais ir kulnimis,
1 komplektas apatinių — kelnaitės ir baltinukai,
2 dideli turkiški rankšluosčiai,
1 didelis žiurstas,
1 skarelė, gėlėta, 27x27.

Prie šio galima prijungti prekių: 3 lbs. be papildomo persiuntimo mokesčio, arba 13 lbs. primokant 9 šil.

SIUNTINYS „GENĖ"

Kaina — £31.10.0 Svoris — 13 lbs.

3 yds. vilnonės Velour medžiagos paltui (dvigubo pločio),
3 yds. vilnonės medžiagos kostiumui ar suknelei (dvig. pločio). Pamušalai, sagos ir siuvimui siūlai,
4 yds. raštuotos medžiagos suknelei,
1 pora odinių batų, geros rūšies, su odos padais ir kulnimis,
1 vilnonis megztinis,
1 komplektas šiltų fleecy apatinių — baltiniai ir kelnaitės,
1½ yds. gražios medžiagos bliuzei,
2 poros vilnonių kojinių,
2 poros nylon kojinių,
1 pora žieminių šiltų pirštinių,
2 dideli turkiški rankšluosčiai,
1 didelis žiurstas,
1 vilnonė skarelė — Swiss, rožėta, 32x32".

Prie šio galima prijungti prekių: 7 lbs. be jokių papildomų persiuntimo mokesčių.

SIUNTINYS „LONĖ"

Kaina — £37.10.0 Svoris — 13½ lbs.

3 yds. vilnonės Velour medžiagos paltui (dvig. pločio),
3 yds. vilnonės Baratea medžiagos kostiumui, eksport rūš., juodos ar mėlynos sp., Pamušalai, sagos ir siuvimui siūlai, paltui ir kostiumui,
4 yds. elegantiškos medžiagos vakariniai suknelei,
1 pora veršio odos batų, vidut. kulnimis,
1 komplektas Twin-set megztinių (2 gab.),
1 pora odinių pirštinių,
2 poros nylon kojinių,
2 dideli turkiški rankšluosčiai.

Prie šio galima prijungti prekių: 6½ lbs. be jokių papildomų persiuntimo mokesčių.

SIUNTINYS „ASTRA"

Kaina — £10.18.0 Svoris — 5 lbs.

3 yds. medžiagos kostiumui, pilkos ar mėlynos spalvos,
4 yds. raštuotos medžiagos suknelei,
4 yds. cotton-flannel medžiagos, tinkamos apatiniams,
2 špūlės siuvimui siūlų ir sagos,
1 skarelė, gėlėta, 27x27.

Prie šio galima prijungti prekių: 5 lbs. be papildomo mokesčio arba 15 lbs. primokant 9 šil.

SIUNTINYS „GILDA"

Kaina — £17.10.0 Svoris — 8½ lbs.

3 yds. vilnonės medžiagos paltui. Pamušalai, sagos ir siuvimui siūlai,
1 pora geros rūšies odinių batų, odiniais padais ir kulnimis,
1 pora nylon kojinių,
1 komplektas apatinių — kelnaitės ir baltiniai,
1 didelis žiurstas,
1 didelis turkiškas rankšluostis,
1 skarelė, gėlėta, 27x27".

Prie šio galima prijungti prekių: 1½ lbs be papildomų persiuntimo mokesčių, arba 11½ lbs. primokant 9 šil.

PASINAUDOKITE GERU IR SKUBIU PATARNAVIMU.

REIKALAUKITE NAUJŲ PREKIŲ KAINORAŠČIŲ!